

REFERAT |SØG| Eldrerådet (2012-2019) d. 15-10-2012

Mødedato Mandag d. 15. oktober 2012 kl. 10:00

Mødested Søgne

Indholdsfortegnelse

- Forside Eldrerådet 15.10.2012.....	3
- Saksliste Eldrerådet 15.10.2012.....	5
PS 2612 Godkjenning av protokoll etter møtet 10.9.2012.....	7
PS 2712 Referatsaker oktober 2012.....	13
PS 2812 Utgifter ved samhandlingsreformen.....	15
PS 2912 Pasientskader i kommunalhelsetjenesten.....	18
PS 3012 Yngreomsorg.....	21
PS 3112 Eventuelt oktober 2012.....	24
RS 4412 Varsel om oppstart av kommunedelplan for sykkel - Heftet er oversendt.....	26
RS 4512 Reguleringsplan for Boligområde ved Fjellstien.....	52
RS 4612 Varsel om igangsetting av detaljreguleringsplan - Bolig - GB 71140 - Lohneveien 66.....	55
RS 4712 Annonse vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde GB 71182 og C.....	58
RS 4812 Oversendelse av referat fra oppstartmøte vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering i.....	61
RS 4912 De eldste blir liggende hjemme, artikkel i Kommunal Rapport 13.9.2012.....	64
RS 5012 Verre å få plass i hver tredje kommune, artikkel i Kommunal Rapport 20.9.2012.....	67
RS 5112 40 000 demente bor hjemmeIngen fulgte opp da forvirret 92-åring ikke åpnetDementene får.....	69
Z Protokoll etter møte 15.10.2012.....	74

Punkt 1: - Forside Eldrerådet 15.10.2012

SØGNE KOMMUNE

Møteinnkalling

Utvalg: Eldrerådet
Møtested: Søgne omsorgsenter, Undervisningsrom øst/vest
Dato: 15.10.2012
Tid: 10:00

Forfall meldes til utvalgssekretær Bror Skrede, 476 04 499, eller bror.skrede@sogne.kommune.no, som sørger for innkalling av varamenn. Varamenn møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Reprenterer
Arvid Abrahamsen	Leder	
Kai Gjertsen	Medlem	H
Björg Bjørsvik	Medlem	
Borgny Larsen	Nestleder	
Thorhild Hortemo	Varamedlem	

Berg Larsen har meldt forfall til møtet, varamann Thorhild Hortemo innkalles derfor.

Av praktiske årsaker må møtet legges til Søgne omsorgsenter. Planlagt enhetsbesøk flyttes til møtet i november.

Program:

10.00: Informasjon ved forvaltningstjenesten.
10.30: Behandling av saker.

Arvid Abrahamsen (sign.)
Leder

Bror O.A. Skrede
Utvalgssekretær

Punkt 2: - Saksliste Eldrerådet 15.10.2012

Saksnr	Innhold	U.off.	Side:
PS 26/12	Godkjenning av protokoll etter møtet 10.9.2012		3
PS 27/12	Referatsaker oktober 2012		8
RS 44/12	Varsel om oppstart av kommunedelplan for sykkel		9
RS 45/12	Reguleringsplan for "Boligområde ved Fjellstien"		34
RS 46/12	Varsel om igangsetting av detaljreguleringsplan - Bolig - GB 71/140 - Lohneveien 66		36
RS 47/12	Annonse vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde GB 71/182 og GB 71/183		38
RS 48/12	Oversendelse av referat fra oppstartmøte vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde		40
RS 49/12	"De eldste blir liggende hjemme", artikkel i Kommunal Rapport 13.9.2012		42
RS 50/12	"Verre å få plass i hver tredje kommune", artikkel i Kommunal Rapport 20.9.2012		44
RS 51/12	"40 000 demente bor hjemme/Ingen fulgte opp da forvirret 92-åring ikke åpnet/Demente får ikke rettighetene sine", Artikkelserie i Aftenposten 1., 3. og 4.9.2012		45
PS 28/12	Utgifter ved samhandlingsreformen		49
PS 29/12	Pasientskader i kommunalhelsetjenesten		51
PS 30/12	Yngreomsorg		53
PS 31/12	Eventuelt oktober 2012		55

Punkt 3: PS 2612 Godkjenning av protokoll etter møtet 10.9.2012

Saksframlegg

Godkjenning av protokoll etter møtet 10.9.2012

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet godkjenner protokollen etter møtet 10.9.2012.

Vedlegg

- 1 Forslag til protokoll etter møte i Eldrerådet 10.9.2012

SØGNE KOMMUNE

Møteprotokoll

Utvalg: Eldrerådet
Møtested: Undervisningsrom øst/vest, Søgne omsorgsenter
Dato: 10.9.2012
Tid: 10:00

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Reprenterer
Björg Bjørsvik	Medlem	
Berg Larsen	Medlem	
Borgny Larsen	Nestleder	
Arvid Abrahamsen	Leder	

Forfall faste medlemmer:

Navn	Funksjon	Reprenterer
Kai Gjertsen	MEDL	H

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Reprenterer
Kjell Gustav Sørli	Kai Gjertsen	KrF

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Bror O.A. Skrede	Utvalgssekretær/rådgiver

Underskrift:

Vi bekrefter med våre underskrifter at protokollen er ført i samsvar med det som ble bestemt i møtet.

Arvid Abrahamsen
Leder

Borgny Larsen
Nestleder

Bror Olav Andreas Skrede
Utvakgssekretær

Saksnr	Innhold	U.off.	Side:
PS 22/12	Godkjenning av protokoll		
PS 23/12	Referatsaker		
RS 27/12	Årsmelding 2011: Fylkeseldrerådet i Vest-Agder		
RS 28/12	Eldredagen 01.10.2012		
RS 29/12	Oppfordring om å markere FNs internasjonale eldredag 01.10.12 - Brev fra Statens seniorråd til alle kommunale og fylkeskommunale eldreråd		
RS 30/12	Melding om oppstart - Detaljreguleringsplan for Paradisbukta - Langenes		
RS 31/12	Evaluering av lyttevennprosjektet i Mandal kommune		
RS 32/12	Jobber for de eldre - Artikkel fra Søgne og Songdalen Budstikke		
RS 33/12	Artikkel - smartteknologi mot fall		
RS 34/12	Tryggere pasienter i kommunalhelsetjenesten - fra Kommunal rapport 07.06.12		
RS 35/12	Er yngreomsorg tabu? - fra Kommunal rapport 07.06.12.		
RS 36/12	Lager film om lyttevennene - Fædrelandsvennen 28.7.2012		
RS 37/12	"Jeg ser frem til min fremtid " - Kronikk i Aftenposten 30.07.12		
RS 38/12	"Går i minus på sykehusene". Artikkel i Kommunal Rapport 9.8.2012.		
RS 39/12	"Medvirkning - for hvem?". Artikkel i Kommunal Rapport 9.8.2012.		
RS 40/12	"Trenger senioren i samfunnet", innlegg i Dagens Næringsliv 11.8.2012		
RS 41/12	"Ikke overraskende overgrep", innlegg i Klassekampen 11.8.2012		
RS 42/12	"Gamlelandet" - DN Magasinet 25.08.2012		
RS 43/12	"Kan gå på bar når de vil, og pleierne oppfører seg som tjenere" - Dagbladet.no 28.08.2012		
PS 24/12	Eventuelt		

PS 22/12 Godkjenning av protokoll

Saksprotokoll i Eldrerådet - 10.9.2012

Behandling:

Ingen merknader til møteprotokollen.

Vedtak:

Eldrerådet godkjenner protokoll fra 4.6.2012.

PS 23/12 Referatsaker

Saksprotokoll i Eldrerådet - 10.09.2012

Behandling:

Eldrerådet ønsker at det fremmes politiske saker på bakgrunn av RS 34/12, 35/12 og 38/12 til neste møet. Ellers ingen merknader.

Vedtak:

RS 27/12 – 43/12 tas til orientering.

RS 27/12 Årsmelding 2011: Fylkeseldrerådet i Vest-Agder

RS 28/12 Eldredagen 01.10.2012

RS 29/12 Oppfordring om å markere FNs internasjonale eldredag 01.10.12 - Brev fra Statens seniorråd til alle kommunale og fylkeskommunale eldreråd

RS 30/12 Melding om oppstart - Detaljreguleringsplan for Paradisbukta - Langenes

RS 31/12 Evaluering av lyttevennprosjektet i Mandal kommune

RS 32/12 Jobber for de eldre - Artikkel fra Søgne og Songdalen Budstikke

RS 33/12 Artikkel - smartteknologi mot fall

RS 34/12 Tryggere pasienter i kommunalhelsetjenesten - fra Kommunal rapport 07.06.12

RS 35/12 Er yngreomsorg tabu? - fra Kommunal rapport 07.06.12.

RS 36/12 Lager film om lyttevennene - Fædrelandsvennen 28.7.2012

RS 37/12 " Jeg ser frem til min fremtid " - Kronikk i Aftenposten 30.07.12

RS 38/12 "Går i minus på sykehusene". Artikkel i Kommunal Rapport 9.8.2012.

RS 39/12 "Medvirkning - for hvem?". Artikkel i Kommunal Rapport 9.8.2012.

RS 40/12 "Trenger seniorenene i samfunnet", innlegg i Dagens Næringsliv 11.8.2012

RS 41/12 "Ikke overraskende overgrep", innlegg i Klassekampen 11.8.2012

RS 42/12 " Gamlelandet " - DN Magasinet 25.08.2012

RS 43/12 " Kan gå på bar når de vil, og pleierne oppfører seg som tjenere " - Dagbladet.no 28.08.2012

PS 24/12 Eventuelt

Saksprotokoll i Eldrerådet - 10.9.2012

Behandling:

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra brukere, ønsker Eldrerådet en redegjøring angående saksbehandlingstid på søknader om hjemmetjenester og institusjonstjenester i Søgne kommune.

Vedtak:

Eldrerådet inviterer Rodal til neste møte for å redegjøre om problemstillingen.

Punkt 4: PS 2712 Referatsaker oktober 2012

Saksframlegg

Referatsaker oktober 2012

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet tar referatsakene til orientering.

Punkt 5: PS 2812 Utgifter ved samhandlingsreformen

Saksframlegg

Utgifter ved samhandlingsreformen

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om informasjon om Søgne kommunes utgifter i forbindelse med Samhandlingsreformen. Eldrerådet ønsker svar på om kommunens omsorgsutgifter har økt ved innføringen av reformen.

Bakgrunn for saken:

På bakgrunn av vedlagt artikkel fra Kommunal Rapport 9.8.2012, ønsker Eldrerådet informasjon om situasjonen i Søgne kommune. Hvordan kommer Søgne kommune ut økonomisk i forbindelse med Samhandlingsreformen? Medfører reformen økte utgifter for Søgne kommune?

Vedlegg

- 1 "Går i minus på sykehusene". Artikkel i Kommunal Rapport 9.8.2012.

Går i minus På sykehusene

Kommunenes sykehusutgifter er høyere enn tilskuddet de fikk ved starten av **SAMHANDLINGSREFORMEN**. Månedsbeløpet skrur opp for 271 kommuner fra august.

KS forventer at staten tar ekstraregningen på drøyt 60 millioner. Tallene er ikke dramatiske. Men vi forventer at ordningen med kommunal medfinansiering av sykehusene blir fullfinansiert av staten. Så langt har regjeringen ikke gitt noen signaler om dette, sier områdedirektør for innteressopolitikk Helge Eide i KS til Kommunal Rapport.

Han mener det vil være urealistisk å tro at hver enkelt kommune får dekket nødvendig den summen de betaler i sykehusutgiftene.

- Vi kan ikke regne med at det skal være en perfekt match for alle. Men vi legger til grunn at samhandlingsreformen fullfinansieres for kommunene sammen, sier Eide.

35 mill. fra egen kasse

Helseidrettoratet hever med virkning fra august det månedlige akontobeløpet for 271 kommuner. Årsaken er at de har hatt et større forbruk av sykehus tjenester i første tertial enn beregnet for innføring av samhandlingsreformen.

Oslo må ut med 13 millioner kroner ekstra. Hovedstadens utgifter til medfinansiering av sykehusene ser dermed ut til å bli 35 millioner kroner høyere enn kompensasjonen som er lagt inn i rammetilskuddet til denne ordningen i samhandlingsreformen. Byrådet i Oslo var forberedt på at statsstøtten ikke strakk til, og har for 2012 satt av en sikkerhetsmargin på 60 millioner kroner av egne midler.

- Vi mener det har skjedd en feilberegning av sykehusutgiftene fra departementets side. De har regnet med en aktivitetsvekst i sykehusene på 1,1 prosent, mens den ser ut til å bli på 3,5 prosent, sier spesialrådgiver Tone Frønes ved Byrådsavdelingen for eldre og sosiale tjenester til Kommunal Rapport.

Oslo kommune har ennå ikke tatt stilling til om den vil kreve kompensasjon fra staten for sine merutgifter.

Mange eldre i Røyrvik

Det har heller ikke Røyrvik, som med sine snaut 500 innbyggere har fått en ekstraregning på 300.000 kroner. Det øker kommunens årlige sykehusutgifter med 36 prosent. Også her blir utgiftene høyere enn tilskuddet.

- Vi så alt i april at vi kom til å gå i minus, hvis vi ikke får en dramatisk endring i siste del av året. Våre kostnader ligger veldig høyt i forhold til den kompensasjonen vi har fått, sier rådmann Ole Jørgen Rødøy, som nå må ompriori-

MED-FINANSIERING	
Medfinansiering sum alle kommuner (mill.kr)	
Opprinnelig akontobeløp	4 954
+ Endring i akontobeløp	117
= Nytt akontobeløp	5 071
- Rammetilskudd	5 007
= Underfinansiering	64

Størst økning i årlig akontobeløp (mill.kr)

Oslo	12,7
Bergen	8,9
Trondheim	4,6
Stavanger	4,3
Tønsberg	2,6
Tromsø	2,3
Kristiansund	1,9
Kristiansand	1,8
Kongsberg	1,7
Rana	1,7

Størst økning årlig akontobeløp (prosent)

Røyrvik	36
Fosnes	27
Rødøy	24
Finøy	22
Gratangen	20
Modalen	20
Utsira	18
Nesna	16
Masfjorden	14
Flesberg	13

Størst underskudd på medfinansiering (mill.kr)

Oslo	-34,8
Skien	-13,1
Porsgrunn	-10,5
Tønsberg	-9,7
Sandefjord	-8,7
Arendal	-6,5
Haugesund	6,2
Horten	-6,1
Kragerø	-5,9
Karmøy	-5,8

Størst overskudd på medfinansiering (mill.kr)

Stavanger	15,4
Bærum	14,8
Sandnes	9,3
Asker	7,7
Trondheim	7,1
Tromsø	6,1
Halden	6,0
Sola	3,9
Os	3,1
Oppegård	2,9

Kilde: Helseidrettoratet og KS.

- Jeg vil ikke love at staten vil dekke kommunenes merutgifter, sier statssekretær Kjell Erik Øie (Ap).

tere i budsjettet.

- Helseidrettoratet har ikke tatt nok hensyn til at vi har en eldre befolkning enn gjennomsnittskommunen. Det er for tidlig å konkludere. Men det er godt mulig vi vil ta kontakt med Fylkesmannen eller departementet for å be om kompensasjon, varsler Rødøy.

117 millioner mer

124 kommuner får redusert sine sykehusregninger i årets fem siste måneder, fordi befolkningen er friskere enn forventet. Størst avslag får Flora og Lenvik, som sparer en halv million på årsbasis. Røst og Etnefald får størst prosentvis avslag, på 17 og 15 prosent. Der avvirket utgjør mindst 0,5 prosent, er beløpene uendret.

Den foreløpige avregningen er basert på helseforetakenes ende-

KOMMUNAL MEDFINANSIERING

- ♦ Viktigste økonomisk virkemiddel i samhandlingsreformen
- ♦ Kommunene betaler 20 prosent av sykehusutgiftene gjennom månedlige akontobeløp fastsatt av Helseidrettoratet
- ♦ De har fått 5.007 millioner kroner til ordningen gjennom rammetilskuddet i 2012
- ♦ Hensikten er å motivere kommunene til å satse på forebyggende og lokale helse tiltak, og dermed dempe veksten i sykehusutgiftene.

lige innrapportering for årets fire første måneder. Videre kontroller kan medføre nye endringer. Den endelige avregningen for 2012 skjer først neste år.

Justeringen fra august medfører at kommunene samlede innbetalinger til medfinansiering av sykehusene øker med 117 millioner kroner til 5.071 millioner kroner på årsbasis. Dermed forsvinner hele bufferen på 50 millioner, som var lagt inn i rammetilskuddet i tilknytning til ordningen. I tillegg må kommunene ut med 64 millioner kroner av egne midler for å dekke sine sykehusutgifter.

190 kommuner ligger an til å gå i minus på ordningen, mens 209 går i pluss hvis innbyggere holder seg like friske ut året.

MARTE DANBOLT, 416 58 639
marte@kommunal-rapport.no

Staten vil ikke betale

Helse- og omsorgsdepartementet iver ikke til for å dekke kommunenes sykehusregning.

- Jeg vil ikke love at staten vil dekke kommunenes merutgifter, sier statssekretær Kjell Erik Øie (Ap) i Helse- og omsorgsdepartementet til Kommunal Rapport.

Han sier departementet er godt kjent med KS' krav om full kompensasjon, og at KS også er kjent med departementets syn.

- Jeg går ut fra at diskusjonen vil fortsette. Samhandlingsreformen er viktig for regjeringen, KS og ikke minst befolkningen, og vi vil selvsagt videreføre den tette dialogen vi har med KS om reformen. Men jeg vil minne om at KS har vært med på de beregningene som ble gjort i forkant av reformen, og at KS stilte seg bak

Austevoll-ordfører Helge Andre Njåstad (Frp) er ute av Robek etter mange år. ARKIVFOTO

ROBEK

Inn og ut

Flere fylkesmenn har registrert kommuner inn og ut av Robek (Register for betinget godkjenning og kontroll) i juni og juli, etter at kommunene har vedtatt endelig årsregnskap.

Den oppdaterte oversikten per 6. august viser at 48 kommuner er registrert i Robek.

I juni ble Grimstad, Nedre Eiker, Lynghen og Åsnes tatt ut av registeret, mens Larvik kom inn.

I juli ga fylkesmennene godkjenning til økonomien i Horten, Austevoll, Kristiansund, Nannestad og Nes i Akershus. Kvinnerad og Moskenes kom inn. 1. august ble også Halden registrert i Robek.

Nordland og Møre og Romsdal har per i dag flest kommuner i Robek, henholdsvis 11 og ni. Troms har fem og Hordaland fire. Akershus, Aust-Agder og Sør-Trøndelag har ingen kommuner i Robek.

Kommuner i økonomisk ubalanse, etter kommunelovens § 60, blir registrert i Robek. Det innebærer at budsjetter, låneopptak og langsiktige leieavtaler må godkjennes av Fylkesmannen, på vegne av Kommunal- og regionaldepartementet.

UTMELDING 1

Ut av Mandal KrF etter 30 år

Mangearig kommunestyrerepresentant Ole Bent Røiseland i Mandal melder seg ut av Kristelig Folkeparti og inn i Høyre. Han plasserer seg selv til høyre i KrF, og er skuffet over at partiet, også lokalt, har beveget seg mot venstre.

- I forrige periode hadde vi et veldig godt samarbeid med både Høyre og Frp. Nå føler jeg det har endret seg radikalt, sier Røiseland til Lindesnes avis.

Han var sterkt imot at KrF gikk inn i et samarbeid med det som nå er en mindrepartallskonstellasjon med Ap og SV etter valget i fjor. Det utslagsgivende for utmeldingen var at KrF nylig ga fra seg ledervervet i planutvalget til SV. Ordfører Tore Askildsen (KrF) synes at det er leit at Ole Bent Røiseland forlater partiet.

- Det er selvfølgelig leit at han har meldt seg ut. Han er en dyktig politiker som jeg har satt stor pris på, sier ordføreren til Lindesnes Avis.

UTMELDING 2

Taper-ødegaard ut av Ap

Generalsekretær Ola Ødegaard i stiftelsen Rettferd for tapere melder seg ut av Ap etter 40 år, og blir uavhengig vararepresentant i Nordre Land kommunestyre. Han sier til Oppland Arbeiderblad (OA) at han føler seg presset ut av partiet etter at han et avsnitt tok til orde for å kaste ut rumske tiggere fra Norge.

«Jeg er enig med Siv Jensen, jeg dem ut av Norge og til der de hører hjemme. Romfolk med så flotte biler og utstyr og menneskelige ressurser, trenger ikke å utnytte moder norsk jord og våre ressurser kontra våre fattige i Norge», skrev han i innlegget i OA. Partifelle, sambygding og tidligere styremedlem i stiftelsen, Tommy Skar, ringte Ødegaard for å reagere på innlegget. - Jeg var bekymret for at innlegget kunne ramme stiftelsen. Jeg fortalte også at mange andre hadde reagert på innlegget, sier Skar, som nå er kommunikasjonsrådgiver i LO.

Punkt 6: PS 2912 Pasientskader i kommunalhelsetjenesten

Saksframlegg

Pasientskader i kommunalhelsetjenesten

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om en redegjøring angående pasientskader i kommunehelsetjenesten i Søgne kommune. Eldrerådet ønsker også informasjon om hvordan kommunen arbeider med å forebygge pasientskader i kommunehelsetjenesten.

Bakgrunn for saken:

På bakgrunn av vedlagt artikkel fra Kommunal Rapport 7.6.2012 ønsker Eldrerådet informasjon om hvordan situasjonen er i Søgne kommune.

Vedlegg

- 1 Tryggere pasienter i kommunalhelsetjenesten

i Kommunal Rapport ønsker korte og poengterte innlegg, maks 700 ord eller 4.100 tegn. Innleggene kan bli forkortet.

Innlegg sendes til redaksjon@kommunal-rapport.no

Siter

Jeg har god erfaring med å tenke positivt

Tromsø-ordfører **Jens Johan Hjort** (H) ble invitert av UD til å delta på Hillary Clintons besøk i Tromsø først dagen før hennes ankomst. (Aftenposten)

Synd, men slik blir det

Professor **Frank Aarebrot** i streik. (Dagbladet)

Lederklipp

Ådresleavisen

Ørland pluss Bjugn var i ferd med å bli vedtatt av de to kommunestyrene i 2009, men planen falt i fisk i siste øyeblikk. Rissa pluss Leksvik er en ny idé, men ikke mindre interessant av den grunn. Den neste kommunesammenslåingen i Norge vil skje 1. januar 2013, når Bjarkøy blir en del av Harstad i Troms. Det er de to eneste kommunefusjonene i Norge på fem år, og ingen flere er vedtatt. Det er ingen grunn til at et land med fem millioner innbyggere skal holde seg med hele 429 primærkommuner.

Stavanger Aftenblad

Det er også grunn til å være skeptisk til vedtak som legger opp til at HA (Hells Angels red.anm.) og andre klubber ikke får adgang til kommunen, lov til å ha medlemslokaler eller annen virksomhet. Dersom de innretter seg etter de reglene andre må følge, må de også få bygge de husene andre får bygge og kle seg som de vil.

Dagens Næringsliv

Skolen skal gi et godt, variert tilbud til elever med ulike forutsetninger. Svaret på utfordringene må være å forsøke å hjelpe de svake oppover med gjennomtenkte tiltak. Ikke senke nivået i sin helhet.

Debatt

Tryggere pasienter i kommunehelsetjenesten

Det forekommer mange **UNØDIGE** pasientskader i norsk helse-tjeneste.

I trygge hender er en kampanje som skal redusere pasientskadene og styrke pasientsikkerheten i helse-tjenesten. Kommunehelsetjenesten er representert på alle nivåer i kampanjen og vi er avhengig av dedikerte kommuner for å oppnå sikrere pasientbehandling i primærhelsetjenesten.

I regi av Nasjonal pasientsikkerhetskampanje er det gjennomført en journalundersøkelse i spesialisthelsetjenesten, i journaler fra 2010. Resultatene antyder at om lag 16 prosent av alle pasientopphold medfører en eller flere pasientskader. Enkelte av disse skadene er direkte knyttet til spesialisthelsetjenesten, som komplikasjoner ved kirurgi, mens andre sannsynligvis også forekommer i kommunehelsetjenesten, eksempelvis legemiddel-feil og trykksår. Bare i spesialisthelsetjenesten tilsier dette over 115.000 pasient-

skader årlig.

Vi har foreløpig ikke lignende data for omfanget av pasientskader i kommunehelsetjenesten, men forskning viser at det også her er et potensial for forbedring av pasientsikkerheten. Med over 41.000 mennesker i boliger med pleie- og omsorgsformål og 174.000 som mottar pleie- og omsorgstjenester hjemme (2010), er det vel så viktig å sikre god pasientsikkerhet i kommunene som på sykehusene.

Pasientsikkerhetskampanjen har utviklet tiltak på områder der forbedringspotensialet er stort. Vi har utviklet en rekke verktøy som er svært relevante for kommunehelsetjenesten, og vi er i prosess med å utvikle flere. Tiltakspakkene er målrettede for å redusere konkret typer pasientskader. De består av enkle tiltak og målinger, og er ment å gjennomføres

i linjen uten ekstra ressurser. En tiltakspakke for riktig legemiddelbruk i sykehjem er nå ferdig og i ferd med å spres landet rundt. En pakke for samstemning av legemiddellister mellom ulike behandlingseenheter er i ferd med å ferdigstilles. Til høsten vil tiltakspakker for å redusere trykksår, urinveisinfeksjoner, fall i helseinstitusjoner

VERKTØY

Vi har utviklet en rekke verktøy som er svært relevante for kommunehelsetjenesten, og vi er i prosess med å utvikle flere

og blodbainfeksjoner være ferdig testet.

I tillegg til tiltakspakker har vi ledelsesverktøy for å styrke pasientsikkerhe-

ten for ledere på ulike nivåer i helsetjenesten. Disse handler om å øke åpenheten rundt feil og uønskede hendelser, samt å bygge en god pasientsikkerhetskultur.

Mange kommuner er i gang med arbeid for å bedre pasientsikkerheten, og flere ønskes velkommen inn. Vi har et mål om at 25 prosent av kommunene skal være i gang med tiltakene innen utgangen av 2013.

Feilmedisinering og uheldige kombinasjoner av medisiner er et utbredt problem i helsetjenesten. For å sikre riktig legemiddelbruk i sykehjem har vi en tiltakspakke med fire konkrete tiltak. Disse er testet ut ved sykehjem i Vestfold med svært gode resultater og gjennomføres nå i utviklingsentre for sykehjem over hele landet. Ved pilotprosjektet ved Nygård sykehjem erfarte de at det samlede medisinfbruket

ble redusert og flere pasienter fikk økt funksjons-evne.

Tiltakspakken for riktig legemiddelbruk i sykehjem er nå tilgjengelig for alle. Informasjon og tips til gjennomføring er tilgjengelig hos oss, og i tillegg er det nå kompetanse på dette i utviklingsentre for sykehjem i hele landet.

God pasientsikkerhet gir færre skader, bedre tjenester til innbyggerne og færre reinnleggelses. Vi ønsker Kommune-Norge velkommen i kampanjen og ser fram til å oppnå gode resultater i samarbeidet.

Anne-Grete Stjøllanger
sekretariatsleder
Pasientsikkerhetskampanjen
i trygge hender

Strømnettet - vindkraftens riksvei

Norske forbrukere betaler nå en avgift via strømregningen, i form av elsertifikater, for at det skal bygges ut mer fornybar kraft i landet. Nå trenger vi også fortgang i behandlingen av store **NETTPROSJEKTER** for å kunne transportere og utnytte den nye energien.

Vi er derfor fornøyd med at regjeringen i nettmeldingen til Stortinget foretar tiltak for å få vindkraftprosjekter raskere i drift, gjennom enklere konsekvensbehandling for å bygge nett.

KS Bedrift Energi organiserer 120 regionale og lokale energiselskaper. Vi er tilfreds med at produsenter av fornybar energi får det tilskuddet som elsertifikatene gir. Elsertifikatene blir tilskudd til kraftprisen i inntektsberegningen for den fornybare kraften, og skal stimulere til utbygging av blant annet vindkraft. For å være med i ordningen må anlegget være satt i drift innen 1.1.2020.

En av de største grunnene til at det tar lang tid å få fram vindkraftprosjekter er mangel på kapasitet

i strømnettet for å ta imot den nye kraften og lang klagebehandlingstid. Når det tar så lang tid å etablere et prosjekt risikerer man at veldig få norske anlegg set-

KAPASITET

En avgjørende faktor for å få fram vindkraftprosjekter er ledig overføringskapasitet i strømnettet

tes i drift tidsnok til 2020. Vi er derfor glad for olje- og energiminister Ola Borten Moe sitt engasjement for å redusere klagebehandlingstiden på store nettprosjekter.

En avgjørende faktor for å få fram vindkraftprosjekter er ledig overføringskapasitet i strømnettet. Statnett bygger det sentrale strømnettet, landets kanskje viktigste infrastruktur. Integrering av mye ny produksjon i nettet vil kreve gode forbindelser for å sikre at produksjonen blir benyttet på en hensiktsmessig måte. Bygging av strømnett er svært dyrt, en pris den vanlige strømforbruker til slutt betaler.

Det tar mange år å utvikle nettprosjekter. I denne prosessen er det en styrke at alle berørte parter kan høres. Likevel er det uheldig når Olje- og energidepartementet (OED) nå må bruke 2-3 år på å klagebehandle saker som allerede er grundig vurdert i

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Derfor er vi fornøyd med at olje- og energiminister Ola Borten Moe, i den nylig avleverte stortingsmeldingen om nettvikling, foretar tiltak som kan forkorte behandlingstiden. Forslaget kan blant annet gi et grundigere forarbeid, for å hindre klage i etterkant. Med den brede involveringen i forkant tror vi vindkraftprosjekter kan få god lokal forankring.

Regjeringen har styrket saksbehandlingskapasiteten til departementet og direktoratet for å ta unna køen av prosjekter, det er nødvendig. Det er også positivt at NVE nå går inn for å behandle vindkraftprosjekter som allerede har god nettilgang først. På den

måten legges det opp til en mer smidig håndtering av den store pågangen av fornybarprosjekter etter at elsertifikatene nå er innført.

KS Bedrift Energi håper elsertifikatordningen vil gi muligheten til realisering av mange gode vindkraftprosjekter over hele landet. Det er likevel ikke noe man kan ta for gitt. Det er derfor viktig at saksbehandlingstiden reduseres, og at de beste prosjektene kommer, med god lokal forankring.

Bjørg Ravlo Rydsaa
direktør
KS Bedrift

Punkt 7: PS 3012 Yngreomsorg

Saksframlegg

Yngreomsorg

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om å fremlegge en oversikt over hvor stor andel av omsorgsbudsjettet som brukes på brukere over 67 år og hvor stor andel som brukes på brukere under 67 år.

Bakgrunn for saken:

På bakgrunn av vedlagt artikkel fra Kommunal Rapport 7.6.2012, ønsker Eldrerådet informasjon om situasjonen i Søgne kommune. Hvor stor del av den såkalte "eldreomsorgen" er faktisk eldreomsorg?

Vedlegg

- 1 Er yngreomsorg tabu?

MENINGER & KUNNSKAP

Kronikeren Einar Busterud, tidligere ordfører i Hamar, nå kommunikasjons- og strategidirektør i Norsk Tipping, Iver Nordseth, fylkespolitiker for Venstre i Møre og Romsdal, Trine Myrvold, forskningssjef ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR), Mariann Villa, forsker ved Norsk senter for bygdeforskning, Birthe Eriksen, stipendiat ved juridisk fakultet, Universitetet i Bergen, og fylkestingsrepresentant for Høyre i Hordaland, Matz Sandman, spaltist, Aslak Bonde, politisk kommentator

ILLUSTRASJON: SVEN TVEIT

FOTO: NTB SCANPIX

Alle vet det, men **FÅ SNAKKER OM DET**: Mange av pengene som sies å gå til eldreomsorg, brukes opp av de yngre pleietrengende.

Er yngreomsorg tabu?

Kronikk
Aslak
Bonde

aslakbonde@politiskanalise.no

For noen uker siden la Helse- og omsorgsdepartementet ut en forskningsrapport på sine nettsider som viser at hjemmetjenesten i tre utvalgte kommuner gir mer omfattende omsorg til yngre enn eldre brukere. Forskerne Torunn Hamran og Siri Moe peker blant annet på at forskjellsbehandlingen ses på som naturlig av dem som gir omsorg. Årsaken er at yngre brukere gjerne sammenlignes med funksjonsfriske på samme alder - ikke med eldre som også har omsorgsbehov.

Konklusjonen er verken overraskende eller sjokkerende. Alle som jobber med omsorg og kommune-

styring vet at en økende del av ressursene går til brukere under 67 år. I landet som helhet brukes nå om lag 60 prosent av omsorgsmidlene på eldre, mens 40 prosent går til de yngre. Man skal ikke mer enn 10-12 år tilbake i tid før forholdet var 70-10.

Årsaken er også vel kjent blant politikere, byråkrater og omsorgspersonell: Det er et mål å gi unge funksjonshemmede og syke et verdig og best mulig liv, og det innebærer for de aller fleste omfattende hjelp.

De aller fleste velgere er helt sikkert enig i den målsettingen. Det er ingen spesiell grunn til å tro at de ville være mer imot å gi omsorg til yngre enn til eldre. Og da kunne man jo ha spurt dem, eller i det minste ha opplyst dem om at en god del av deres skattepenger brukes på å gi omsorg til folk som er under 67 år.

Min påstand er at få velgere vet det i dag. Når politikere og vi journalister snakker om satsingen på eldreomsorg, peker vi gjerne på veksten i kommunenes velferdsbudsjetter. I populariserte fremstillinger av velferdskommunenes oppgaver er det skole og eldreomsorg som nesten alltid trekkes fram.

Det er uheldig av mange grunner. Den ene er at det blir uforståelig for folk flest at vi ikke klarer å få en bed-

Det dummeste med at yngreomsorg i stor grad er et tabu- emne i den politiske debatten, er at den demokratiske forankringen blir dårlig

Aslak Bonde er politisk kommentator

re eldreomsorg her i landet. Vi pøser jo på med penger, og antallet ansatte i kommunene er økt med nesten 12 prosent siden 2005. Pleie- og omsorgskostnader utgjør nå 2,2 prosent av den samlede verdiskapningen her i landet, mens gjennomsnittet for OECD er 1,2 prosent.

Med en slik satsing vil mange velgere ledes til å tro at det må være noe fullstendig galt med organiseringen av eldreomsorgen, når vi ikke får enda bedre tilbud igjen for pengene. Hadde de visst at en stor del av økningen går til yngreomsorg, ville de antakelig ha fått større tillit til dem som forvalter omsorgsmidlene.

Det dummeste med at yngreomsorg i stor grad er et tabu- emne i den politiske debatten, er at den demokratiske forankringen blir dårlig. Plutselig kan det komme medieopp- slag og oppstå debatter som politikere ikke er forberedt på. Det igjen kan føre til brå kast i politikken. Det er ikke vanskelig å se for seg at det for eksempel kan komme førstesider i avisene om personlige assistenter som verken gir verdighet eller hjelp til den de er ansatt for å hjelpe, eller at det kan komme sensasjonsopp- slag om kommuner som blir kjørt økonomisk i grøfta av én eller to spesielt kre- vende brukere.

De redaksjonene som eventuelt lager slike oppslag, kan med full rett si at de gjør det av prinsipielle grunner. Det er aktverdig og nødvendig at pressen setter søkelys på hvordan samfunnets midler forvaltes. Det er også greit, dersom pressen finner grunn til å spørre om lokalpolitikernes engasjement for yngreomsorg. Er det et område der de i større grad enn for eldreomsorgen lar omsorgs- apparatet og de pårørende definere hjelpebehovene?

Sannsynligheten taler for at det er slik. Selv om pengesummene er blitt store i yngreomsorgen, er det relativt få brukere. Jo nærmere enkeltmennesket man kommer, jo vanskeligere blir det for politikere og kommunebyråkrater å argumentere generelt og prinsipielt. Det er lett å forstå at kommunens sjefer kvier seg for å definere hva som er god og verdig omsorg for den enkelte.

I fremtiden har de neppe noe annet valg enn å gjøre akkurat det. Den konstante utbyggingen av velferds- staten dreier seg også om stadig mer individuell tilpassing, og da vil det spesielle bli stadig mer vanlig i forhold til det generelle. Det er bare å forberede seg.

Punkt 8: PS 3112 Eventuelt oktober 2012

Søgne kommune

Arkiv: 062
Saksmappe: 2011/2940 -30226/2012
Saksbehandler: Bror Skrede
Dato: 25.09.2012

Saksframlegg

Eventuelt oktober 2012

**Punkt 9: RS 4412 Varsel om oppstart av kommunedelplan for sykkel -
Hefte er oversendt**

Statens vegvesen

Eldrerådet i Søgne
4640 SØGNE

SØGNE KOMMUNE	
Saksbeh.	Arkivkode
24 SEPT. 2012	
Saksnr.	Dok.nr.
11/2940	

Behandlende enhet:
Region sør

Saksbehandler/innvalgsnr:
Aina Nyhus -

Vår referanse:
2010/236271-014

Deres referanse:

Vår dato:
21.09.2012

Varsel om oppstart av kommunedelplan for sykkel, samt offentlig ettersyn av forslag til planprogram i Søgne kommune

I henhold til § 11-12 i plan- og bygningsloven varsles det at Statens vegvesen Region sør i samarbeid med Søgne kommune og Vest-Agder fylkeskommune starter arbeidet med kommunedelplan for sykkel i Søgne kommune.

Formålet med planen er å sikre arealer til fremtidig utvikling av et sammenhengende hovedvegnett for sykkel, være et beslutningsgrunnlag for fremtidige prioriteringer, samt bidra til at det blir mer attraktivt å sykle i Søgne gjennom et godt tilrettelagt sykkelnett. Planen vil vise sykkelruter, løsningsprinsipper og konkretisere nødvendige tiltak for å bedre forholdene for syklistene i hele kommunen.

Det er utarbeidet et planprogram (se vedlegg) for arbeidet knyttet til kommunedelplanen. Planprogrammet legges ut til offentlig ettersyn i henhold til plan- og bygningsloven § 11-13. Formålet med planprogrammet er å beskrive målet med planarbeidet, tydeliggjøre kommunedelplanprosessen og medvirkningsmulighetene i denne, samt belyse utredningsomfanget.

Planprogrammet kan sees på Søgne kommunes servicetorg, Statens vegvesens servicetorg på Rige, Biblioteket i Søgne, samt elektronisk på

- www.vegvesen.no/Vegprosjekter/sykkelsogne
- www.sogne.kommune.no

Postadresse
Statens vegvesen
Region sør
Postboks 723 Stoa
4808 Arendal

Telefon: 02030
Telefaks: 37 01 98 01
firmapost-sor@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Rigedalen 5
4626 KRISTIANSAND S

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

Alle er hjertelig velkomne til inspirasjons- og idémøte om sykling, som avholdes på Søgne Gamle Prestegård i Søgne, 11.oktober kl. 18:00

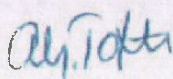
Alle som ønsker kan komme med innspill og merknader til varsel om planoppstart av kommunedelplan og forslag til planprogram. Uttalelsesfrist er **2. november 2012**.

Merknader skal være skriftlige, og sendes til: Statens vegvesen Region sør, Serviceboks 723, 4808 ARENDAL, eller på e-post til firmapost-sor@vegvesen.no. Merk innspillene: "Kommunedelplan for sykkel i Søgne".

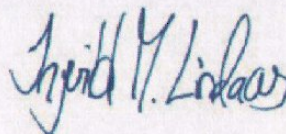
Spørsmål kan rettes til:

- Statens vegvesen Region Sør v/Ingvild Møgster Lindaas, ingvild.lindaas@vegvesen.no
- Søgne kommune v/ Arnfinn Håverstad, arnfinn.haaverstad@sogne.kommune.no

Avdeling for Vest-Agder Seksjon for plan og forvaltning
Med hilsen

Anne Grete Tofte
Seksjonsleder

Ingvild Møgster Lindaas

Vedlegg: Forslag til planprogram for kommunedelplan for sykkel i Søgne.

Agder Energi	Serviceboks 603	4606 KRISTIANSAND S
Agder Kollektivtrafikk AS	Vestre Strandgate 33	4611 KRISTIANSAND S
Agder Renovasjon	Heftingsdalen Austre Moland	4849 ARENDAL
Alle til Hovden; v/ Einar Bjelland	Lohneveien 308	4640 SØGNE
ATP - utvalget, fagrådet sykkelgruppa v/ Bjørne Jordtveit	Postboks 417 Lund	4604 Kristiansand
ATP - utvalget, v/ Terje Damman Vest- Agder Fylkeskommune	Postboks 513 Lundsiden	4605 KRISTIANSAND S
Bergvesenet	Postboks 3021 Lade	7441 TRONDHEIM
DNT Sør	Postboks 633	4665 KRISTIANSAND S
Eldrerådet i Søgne		4640 SØGNE
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804 BERGEN
Folkehelseforum Kristiansand	Postboks 417 Lund	4604 KRISTIANSAND S
Forum for natur og friluftsliv - Agder	Skippergata 21	4611 KRISTIANSAND S
Fylkesmannen i Vest-Agder	Postboks 513 Lundsiden	4605 KRISTIANSAND S
Jernbaneverket	Postboks 4350	2308 HAMAR
Knutepunkt Sørlandet	Postboks 525	4605 KRISTIANSAND S
Kristiansand kommune	Postboks 417 Lund	4604 Kristiansand
Kystverket Sørøst	Serviceboks 2	6025 ÅLESUND
Langenes Skole; v/Elevrådet	Postboks 1051	4682 SØGNE
Lunde Skole; v/Elevrådet	Postboks 1051	4682 SØGNE
Mandal kommune	Ytre Sandgt. 25 a	4514 MANDAL
Marnardal kommune	Rådhuset	4534 MARNARDAL
Mattilsynet; Regionkontoret for Rogaland og Agder	Felles postmottak Postboks 383	2381 BRUMUNDDAL
Midt Agder Friluftsråd	Postboks 207	4662 KRISTIANSAND S
Natur og Ungdom i Vest-Agder	Postboks 4783, Sofienberg	0506 OSLO
Naturvernforbundet ; v/ Laila Håkonsen	Kvernstien 51	4640 SØGNE
NHO Agder	Kjøpita 6	4630 KRISTIANSAND S
Norges Handicapforbund Agder	Solbergveien 14	4615 KRISTIANSAND S
NVE Region Sør	Postboks 2124	3103 TØNSBERG
Nyggård Skole; v/ Elevrådet	Postboks 1051	4682 SØGNE
Politiet	Serviceboks 514	4605 KRISTIANSAND S
Posten Norge BA; Kristiansand postområde	Serviceboks 427	4606 KRISTIANSAND S
Rom Eiendom; Kristiansand	Vesterveien 3	4613 KRISTIANSAND S
Rådet for funksjonshemmede v/Svein Risset	Postboks 1051	4640 SØGNE
Songdalen kommune	Postboks 53	4685 NODELAND
Statens kartverk		3507 HØNEFOSS
Statnett	Postboks 5192 Majorstuen	0302 OSLO
Stokkelandsskogen Vel; v/ Tove Sandvik Aukland	Stokkelandstien 5	4640 SØGNE
Syklistenes Landsforening	Postboks 8883 Youngstorget	0028 OSLO
Søgne Idrettsråd; v/Egon Lerøy	Salemsveien 16	4640 SØGNE
Søgne kommune	Postboks 1051	4682 SØGNE
Søgne kommune; v/ ungdommens kommunestyre	Postboks 1051	4682 SØGNE
Tangvall Skole; v/ Elevrådet	Postboks 1051	4682 SØGNE
Telenor Servicesenter for nettutbygging	Postboks 7150	5020 BERGEN
Tinntjønn Skole; v/Elevrådet	Postboks 1051	4682 SØGNE
Trygg Trafikk Vest-Agder	Postboks 517 Lund	4605 KRISTIANSAND S
Vedderheia Vel; v/ Kristin Knutsen	Skytterveien 30	4640 SØGNE
Vest-Agder Fylkeskommune	Serviceboks 517	4605 KRISTIANSAND S

Statens vegvesen

Forslag til planprogram Kommunedelplan for sykkel i Søgne

Høringsutgave

Region sør
Arendal, R.vegktr
Høringsperiode:
21.september - 2.november 2012

Forord

Søgne kommune skal i samarbeid med Statens vegvesen Region sør utarbeide kommunedelplan for sykkel i Søgne kommune. Kommunedelplanen vil være et sentralt dokument for Søgne kommune i årene som kommer i arbeidet med å utvikle sykkeltilbudet.

Prosessen med å lage kommunedelplanen skal være inkluderende slik at beslutningsgrunnlaget er godt. Foreliggende dokument er et forslag til planprogram. Planprogrammet er første ledd i utarbeidelsen av kommunedelplan for sykkel, og samtidig ledd i varsling av planoppstart.

Formålet med planprogrammet er å beskrive:

- Formålet med planarbeidet
- Planprosessen og medvirkningsmulighetene
- Omfanget av planarbeidet

Underveis i planprosessen tas det sikte på god informasjonsformidling og medvirkning fra innbyggere, offentlig instanser og relevante interesseorganisasjoner. Iht. Plan- og bygningsloven § 11 - 13 skal planprogram legges ut til høring og offentlig ettersyn i minst 6 uker. Dette forslaget til planprogram vil være til offentlig ettersyn fra midten av september og ut oktober 2012.

Alle som ønsker, kan komme med innspill og merknader til planprogrammet. Statens vegvesen ønsker kommentarer til alle deler av planprogrammet.

Innspill skal sendes til:

Statens vegvesen Region sør
Serviceboks 723
4808 ARENDAL
Eller på e-post til firmapost-sor@vegvesen.no
Merk innspillene: "*Kommunedelplan for sykkel i Søgne*"

Kontaktperson hos Søgne kommune er:
Arnfinn Håverstad
e-post: arnfinn.haaverstad@sogne.kommune.no

Kontaktperson hos Statens vegvesen er:
Ingvild Møgster Lindaas
e-post: ingvild.lindaas@vegvesen.no

Kontaktperson hos Vest- Agder fylkeskommune er:
Egil Strømme
e-post: Egil.Stromme@vaf.no

Forsidefoto: Svlumagraphica

Innhold

Forslag til planprogram for kommunedelplan for sykkel i Søgne	1
Utarbeidet av Statens vegvesen Region Sør – august 2012	1
Forord.....	2
Sammendrag	4
1 Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn for planarbeidet	5
1.2 Hva er en kommunedelplan for sykkel	6
1.3 Planprogram og konsekvensutredningsplikt	7
1.4 Formålet med kommunedelplanen	8
2 Planområdet.....	9
2.1 Oversikt over planområdet.....	9
2.2 Dagens forhold	10
2.2.1 Sykkeldata	10
2.2.2 Sykkelturisme	10
2.2.3 Å sykle i Søgne	10
3 Planprosess.....	11
3.1 Om kommunedelplanprosessen.....	11
3.2 Organisering og samarbeid	13
3.2.1 Samarbeid med Vennesla kommune	13
3.2.2 Prosjektorganisering	13
3.3 Informasjon og medvirkning.....	14
3.4 Framdrift.....	15
4 Rammer og premisser	16
4.1 Nasjonale	16
4.2 Regionale	16
4.3 Kommunale.....	16
5 Forslag til utredninger	17
5.1 Konsekvensutredning	17
5.1.1 Konsekvens for brukere	17
5.1.2 Konsekvens for miljø	17
5.1.3 Konsekvenser for samfunn.....	18
5.2 ATP-modell	18
5.3 Annet	19
6 Innspill til planprogram og oppstart av planarbeidet.....	20
7 Referanser	21

Sammendrag

Søgne kommune skal i samarbeid med Statens vegvesen Region sør utarbeide kommunedelplan for sykkel i Søgne kommune. Kommunedelplanen vil være et sentralt dokument for Søgne kommune i årene som kommer i arbeidet med å sikre areal til utvikling av sykkeltilbudet. Målet er at kommunedelplanen skal bli en juridisk bindende plan med linjevalg og løsning. Planen vil vise sykkelruter (hoved- og lokalruter) og løsningsprinsipper, samt konkretiserer nødvendige tiltak for å bedre forholdene for syklistene.

Kommunedelplan for sykkel i Søgne har følgende mål:

- Gjøre det attraktivt og trygt for alle å sykle
- Sikre fremtidig areal til fremtidig sammenhengende sykkelvegnett
- Sykkeltrafikken i Søgne skal økes fra 8 % til 11 %
- 80 % av andel av barn og unge som går, sykler eller kjører kollektivt til/fra skolen

Kommunedelplanen vil omfatte sykkeltraseer langs riks- og fylkesveger i Søgne kommune. Det vil bli sett på lenker til arbeidsplass- og boligkonsentrasjoner, idrettsanlegg, badeplasser og friluftsområder, samt kobling til nabokommunene. Innenfor Søgne sentrum er alle sentrale målpunkt en del av planen; skoler, idrettsanlegg, kulturanlegg, offentlige bygg/besøksmål og friluftsområder.

Planarbeidet ble startet opp våren 2012 med innledende kontakt mellom Statens vegvesen, Søgne kommune og Vest-Agder fylkeskommune. Det tas sikte på at planarbeidet vil bli gjennomført og ferdigstilt i løpet av 2013.

Underveis i planprosessen tas det sikte på god informasjonsformidling og medvirkning fra kommunens innbyggere, offentlig instanser og relevante interesseorganisasjoner.

Det er ønskelig med innspill om sykkeltraseer, snarveier og annet som kan bidra til en best mulig plan. Det vil bli holdt åpne møter i løpet av planprosessen og informasjon vil bli tilgjengelig på Søgne kommune (www.sogne.kommune.no) og Statens vegvesens nettsider (www.vegvesen.no).

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for planarbeidet

Statens vegvesen har et overordnet sektoransvar for sykkel. Ansvaret omfatter blant annet bygging av sykkelveger, skilting, tilrettelegging av sykkelparkering, være pådriver og sikre at kunnskap om sykling og sykkeltiltak spres. Det er en vedtatt målsetting for Statens vegvesen å planlegge og bygge tiltak som kan fremme sykkelbruken. I Nasjonal transportplan er tilrettelegging for gående og syklende høyt prioritert, da en ser at en kan oppnå både miljø-, helse- og økonomiske gevinster med å flytte flere reiser fra bil til sykkel.

Regjeringen har som mål å øke den nasjonale sykkelandelen fra dagens 4-5 % til 8 % i planperioden 2010-2019 og at 80 % av barn og unge skal gå eller sykle til/fra skolen. Videre er det mål om å doble sykkelandelen i byer og tettsteder. Nasjonal sykkelstrategi og nasjonal strategi for tilrettelegging for gående er forankret i Stortingsmelding nr. 16 (2008-2009), og strategiene er en del av Nasjonal transportplan. Høringsforslaget til NTP 2014-2023 har som mål at veksten i persontransport tas av kollektivtransport, gåing og sykling.

Statens vegvesens Region sør har utarbeidet en sykkelstrategi som har et mål at alle tettsteder med mer enn 5000 innbyggere, inkludert Søgne, skal utarbeide en overordnet plan for sykkeltrafikk. Arbeidet med kommunedelplaner for sykkel er en av flere måter å utøve sektoransvaret på, og vil bli et viktig styringsverktøy for og nå mål i Nasjonal transportplan.

ATP er forkortelse for areal- og transportplanlegging. Areal- og transportplansamarbeidet i Kristiansandsregionen består av kommunene Kristiansand, Iveland, Vennesla, Søgne, Songdalen, Birkeland og Lillesand, samt Aust- og Vest-Agder fylkeskommune og Statens Vegvesen Region Sør. ATP-samarbeidet har vedtatt *Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionen*, hvor målet er at sykkeltrafikken skal økes til 11 % innen 2020. Det skal arbeides for sammenhengende sykkelvegnett mellom Kristiansand og sentrum i Søgne.

I perioden 2010-2017 er det allerede finansiert sykkelprosjekter for ca. 368 mill. kr i Kristiansandsregionen. Når disse prosjektene er realisert, vil det være sammenhengende hovedsykkelvegnett i Kristiansand, og i stor grad også i de øvrige kommunene i regionen. Fra 2018 prioriterer sykkelhandlingsplanen bedre tilrettelegging for transportsyklister, særlig der det er potensial for høy sykkeltrafikk.

Arendal kommune var i 2011 den første kommunen i landet som har fått vedtatt en juridisk bindende kommunedelplan for sykkel. Kommunedelplan for sykkeltrafikk i Arendal kommune er den første sykkelplanen som er utarbeidet som en juridisk bindende plan med konsekvensutredning. I denne prosessen var det en del utfordringer med både hvordan planen og konsekvensutredningen skulle utarbeides. Erfaringer fra tiden etter vedtak viser at det er en stor fordel at både linjevalg og løsning ble juridisk bindende. Dette sikrer at planen tas hensyn til i alle typer planer/byggesaker i kommunen. Til sammenlikning er det større sannsynlighet for at en temaplan blir oversett/glemt.

1.2 Hva er en kommunedelplan for sykkel

En kommunedelplan er en overordnet plan som skal angi hva slags arealbruk, rammer og betingelser som gjelder for det temaet eller delområde planen omfatter. I dette konkrete tilfellet er sykkel temaet, og planen omfatter Søgne kommune. Planen skal fastsette framtidig arealbruk for området, og kommunestyrets vedtak er juridisk bindende, jf. PBL § 11-6. Det medfører at nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak må forholde seg til den vedtatte planen. Målet er at kommunedelplanen skal bli en juridisk bindende plan med linjevalg og løsning.

Kommunedelplanen for sykkel i Søgne kommune vil bli en overordnet plan for sykkeltrafikk som definerer et hovedvegnett og et lokalvegnett for syklistene. Hovedvegnettet for sykkeltrafikk skal binde sammen bydeler og sentrum, i tillegg til andre viktige målpunkter som kollektivterminaler, arbeidsplasskonsentrasjoner, rekreasjonsområder osv. Hovedvegnettet bør utformes slik at det er trygt, effektivt og komfortabelt å sykle i høy fart, men ulike sykkelvegløsninger vil medføre ulik fart.

Lokalnett for sykkeltrafikk vil være forbindelser innen og mellom boligområder. Det vil gi forbindelser til hovednettet for sykkel, kollektivknutepunkt, barnehager og skoler. Det vil bestå av lokale, lite trafikkerte gater, snarveger og gang- og sykkelveger med liten trafikk. Lokalnettet gir stor grad av trygghet.

Kommunedelplanen for sykkel må ta høyde for en betydelig økning i antall syklende i årene som kommer. Kommunedelplan for sykkel i Søgne er laget ut fra et 20 års perspektiv med tanke om ferdig utbygd sykkelnett ca. i 2035.

Planen skal inneholde et plankart som viser hele planområdet, samt en planbeskrivelse. Planen vil omfatte et hovednett for sykkel.

Sykkelpå planen skal:

- Vise et sammenhengende, trafiksikkert, universelt utformet, miljøvennlig og effektivt sykkelhovednett
- Angi type anlegg og vise viktige snitt
- Beskrive løsning i krysningsskifter og systemskifter
- Redegjør for hva slags konsekvenser forslagene i kommunedelplanen får for gjeldende planer
- Kartlegge behov for sykkelparkering
- Omtale drift og vedlikehold med følgende prinsipp; høyest standard på hovedtraseene
- Synliggjøre drifts- og vedlikeholdsansvar

Gjennom hele planfasen vil det legges vekt på å få til løsninger som er trafiksikre og universelt utformede. Som en del av prosessen med å velge alternative løsningsprinsipper, vil det bli gjennomført trafiksikkerhetsvurderinger. Hensikten er å framskaffe tilstrekkelig informasjon om konsekvenser av ulike løsninger til å gjøre bevisste valg med hensyn til risiko.

Gående er ikke målgruppen for planen, men en del tiltak vil gi bedre forhold for både gående og syklende slik at konfliktene mellom disse to trafikantgruppene reduseres.

1.3 Planprogram og konsekvensutredningsplikt

I forbindelse med oppstart av arbeidet med kommunedelplanen er det krav til utarbeidelse av planprogram, jf. PBL § 11-13 og § 4-1. Utredningskravet som er hjemlet i PBL § 4-1 omfatter følgende;

«Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger...»

Dette dokumentet er forslaget til planprogram for kommunedelplanen for sykkel i Søgne kommune. Statens vegvesen har utarbeidet forslaget, og med godkjenning fra kommunen vil planprogrammet legges ut til høring samtidig med varsel om oppstart av planarbeidet. Det er et krav om at planprogrammet skal ligge ute til høring og offentlig ettersyn i minimum 6 uker. I denne perioden er det anledning for å komme med uttalelse til det som er foreslått. Etter fristen vil innspillene bli vurdert og eventuelt justert. Det er Søgne kommune som er planmyndighet og som tilslutt skal fastsette planprogrammet.

I forbindelse med kommunedelplanen skal det beskrives virkninger for miljø og samfunn av foreslått arealbruk, jf. PBL § 4-2. Konsekvensutredningen skal utarbeides samtidig med kommunedelplanen og være et grunnlag for vurderinger og valg av løsninger hva gjelder sammenhengende sykkelnett i Søgne.

1.4 Formålet med kommunedelplanen

Visjon

Alle sykler!¹

Effekt mål

- Sikre arealer til fremtidig utvikling av et sammenhengende hovedvegnett for sykkel
- Være et beslutningsgrunnlag for fremtidige prioriteringer
- Bidra til at det blir trygt og mer attraktivt å sykle i Søgne på et godt tilrettelagt sykkelnett.
- Det skal oppleves like attraktivt å sykle som og kjøre bil, enten det er på korte eller lengre reiser, eller det er til jobb eller i fritiden.

Resultat mål

- Sykkeltrafikken i Søgne skal økes fra 8 % til 11 % av alle reiser.
- 80 % av andel av barn og unge som går, sykler eller kjører kollektivt til/ fra skolen innen 2020.

Delmål

Tilrettelegging for ulike typer brukergrupper:

- Transportsyklisten: Effektive, trafikksikre hovedruter mellom de viktigste målpunktene for denne målgruppen, både korte og lengre reiser (arbeidsplasser, handelssteder, kollektivknutepunkt)
- Fritidssyklisten: Attraktive, trafikksikre ruter mellom de viktigste målpunktene for denne målgruppen (friluftsområder, badeplasser, kultur, natur)
- Barn og unge: Attraktive, trafikksikre lokalruter mellom de viktigste målpunktene for denne gruppen (skoler, fritidsklubber, idrettsanlegg, hjem)

For å nå målene som er satt i kommunedelplanen om å øke sykkelandelen til 11 % frem mot 2020, må det iverksettes en rekke tiltak, både investerings-, drifts og holdningsskapende tiltak, jf. Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionene 2011-2020. Planen må følges opp i arealplanleggingen, og det må bevilges midler til gjennomføring.

¹ Tilsvarende visjon som i Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionene 2011-2020.

2 Planområdet

2.1 Oversikt over planområdet

Kommunedelplanen vil hovedsakelig omfatte sykkeltraseer langs riks- og fylkesveger i Søgne kommune. Det vil bli sett på lenker til arbeidsplass- og boligkonsentrasjoner, idrettsanlegg, badeplasser og friluftsområder, samt kobling til nabokommunene. Innenfor Søgne sentrum er alle sentrale målpunkt en del av planen; skoler, idrettsanlegg, kulturanlegg, offentlige bygg/besøksmål og friluftsområder.

Figur 2-1 Kommunedelplanens avgrensing, Søgne kommune

2.2 Dagens forhold

2.2.1 Sykkeldata

Den nasjonale reisevaneundersøkelsen (RVU) fra 2009, viser en nedgang i sykkelandelen på landsbasis fra 2005. Til forskjell fra landsbasis, kan Agderbyen vise til relativt stabile tall. Andelen personer som har tilgang på sykkel holdt seg også relativt stabil i samme periode, og i 2009 var tallet for Søgne 80 %. I sykkelhandlingsplanen for Kristiansandsregionen 2011-2020, er det høy fokus på informasjon og holdningskampanjer i kombinasjon med fysisk tilrettelegging som begrunner de stabile forholdene. I gjennomsnitt for Kristiansandsregionen i 2009, var andel sykkelreiser av alle reiser 8 %. Lite intervjugrunnlag i RVU for Søgne kommune resulterte i usikre lokale sykkeldata. Disse tallene vil derfor ikke bli benyttet i arbeidet med kommunedelplan for sykkel i Søgne, men i stedet vil regiongjennomsnittet på 8 % bli benyttet.

2.2.2 Sykkelturisme

Søgne er en kommune med en attraktiv kyst og et gunstig klima, spesielt i sommerhalvåret er det mange turister. Det er ingen sykkeldata å vise til i denne sammenheng, men forholdene for sykling for denne gruppen ligger godt til rette gjennom et utbygd nett av småveger. I tillegg har kommunen gode muligheter til å profilere seg som en sykkel – feriedestinasjon.

Nasjonal sykkelrute nr. 1 går gjennom kommunen, med de muligheter den gir både nasjonalt og internasjonalt. En 17 km lang sykkelrute går i indre Søgne og Songdalen. Denne ruten har variert og fint underlag, men er til tider tung fysisk. Det finnes også beskrivelse av en langtur på 4-8 mil i Søgne. Denne har alternative start- og slutt punkter alt ettersom om man kommer med bil eller sykkel, og fra Kristiansand eller andre steder. I tillegg arrangerer Turistforeningen og Midt-Agder friluftsråd sykkelturner.

2.2.3 Å sykle i Søgne

Det som er bra med å sykle i Søgne er fint og flatt terreng, lang sykkelsesong, relative korte avstander til sentrum og mange nyere bygde gs-veger. I tillegg har kommunen opparbeidede flere gamle driftsveger til sammenhengende sykkelstier, samt nye turveger med sykkelstandard og belysning. Derimot har Søgne utfordringer når det gjelder stigning fra sentrum opptil nye og planlagte boligområder. I tillegg mangler det sammenhengende sykkelforbindelse til Kristiansand, samt god tilrettelagt adkomst til mye brukte friluftsområder. Drift og vedlikehold av sykkelvegnettet er også en utfordring.

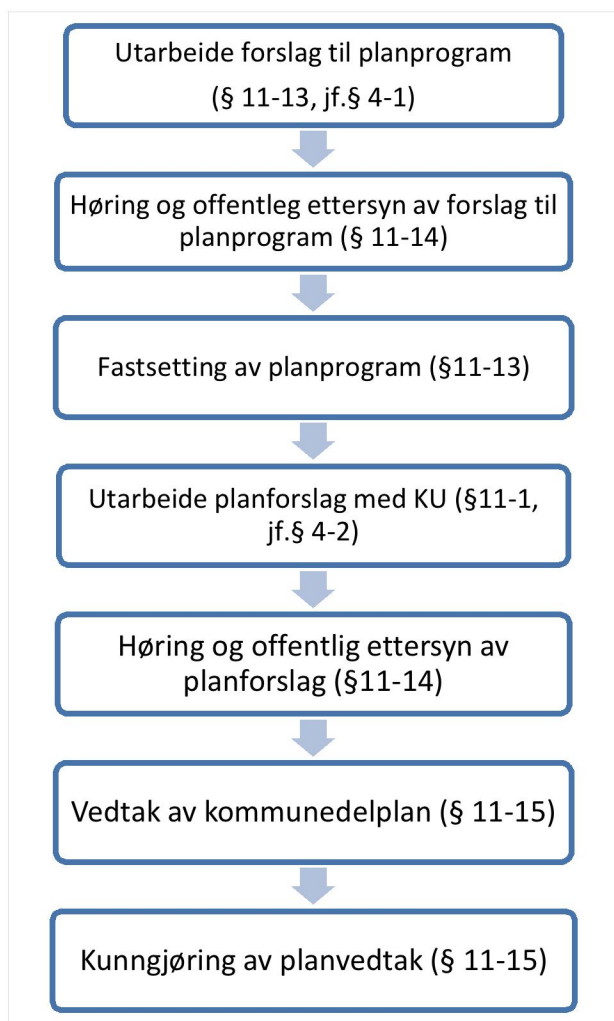
3 Planprosess

Kommunedelplan for sykkel i Søgne skal være en juridisk bindende plan. Oppfølging av planen vil skje løpende gjennom budsjettbehandlinger og politiske prioriteringer.

3.1 Om kommunedelplanprosessen

Kommunedelplanen for sykkel skal behandles og vedtas etter bestemmelsene i plan og bygningsloven (PBL) av 2008. Planlegging etter PBL sikrer helhetlig planlegging, vurdering av konsekvenser, offentlig debatt og medvirkning. Planprosessen er fremstilt i

Figur 3-1.

Figur 3-1 Planprosessen for kommunedelplan

Planprosessen består av flere ulike faser med ulike oppgaver. På Figur 3-2 er det vist en oversikt over de seks fasene som er aktuelle i dette arbeidet med kommunedelplan for sykkel i Søgne kommune

FASE 1- DEFINERE

Definere problem, visjon og mål, utarbeide planprogram. Arbeidet gjennomføres av prosjektets arbeidsgruppe, med informasjon til samarbeidsrådet. Det er kommunen som skal vedta å starte opp arbeidet med kommunedelplan for sykkeltrafikk, samt å legge planprogrammet ut til offentlig høring.

FASE 2- REGISTRERE

Registrere dagens sykkelanlegg, kartlegge målpunkt, dagens sykkeltrafikk, tverrsnitt på dagens gatenett, problempunkt, ulykkesforhold og øvrige trafikkforhold. Gjennomføre offentlig ettersyn og medvirkningsmøter. Gjennomføres av prosjektgruppa.

FASE 3- ANALYSERE

Utarbeide en ATP-modell som viser potensiale for sykkeltrafikk, analysere ulykker der syklende er involvert, utarbeide en enkel aktøranalyse. Gjennomføres av prosjektgruppa

FASE 4- VURDERE

Vurdere lenker, type anlegg, systemskifter, sykkelparkering, sykkelvegvisning og drift og vedlikehold. Vurdere innkomne merknader og innspill. Gjennomføres av prosjektgruppa

FASE 5- UTREDE

Utrede konsekvenser for bruker, miljø og samfunn. Gjennomføres av prosjektgruppa

FASE 6- FERDIGSTILLE

Ferdigstille planbeskrivelse med konsekvensutredning og plankart. Gjennomføres av prosjektgruppa. Planen vedtas av kommunen

Figur 3-2 Planprosessen inndelt i ulike faser

3.2 Organisering og samarbeid

Søgne kommune er planmyndighet og Statens vegvesen er prosjektleder for planarbeidet. Planarbeidet vil skje i nært samarbeid med andre parter, blant annet Vest-Agder fylkeskommune. Planarbeidet finansieres av Statens vegvesen.

3.2.1 Samarbeid med Vennesla kommune

Parallelt med sykkelplanarbeidet i Søgne kommune, vil Statens vegvesen gjennomføre tilsvarende planprosess i Vennesla kommune. Opplegget for planprosessen er derfor planlagt med parallelt løp med felles planprosess i starten, og samtidig felles prosjektgruppe og samarbeidsråd. Etter hvert som planarbeidet blir mer fokusert og detaljert, vil det tas stilling til om det er mer hensiktsmessig å skille kommunene og planprosessene.

3.2.2 Prosjektorganisering

Hensikten med organiseringsmodellen og arbeidsprosessen er å involvere bredt, forankre og arbeide effektivt med god kvalitet. Prosjektet er delt inn i en prosjektgruppe og et samarbeidsråd. Gruppens medlemmer og oppgaver er beskrevet nedenfor.

Prosjektgruppe

Prosjektgruppen utfører prosess og produksjon

- Inger Egeland Statens vegvesen
- Arnfinn Håverstad Søgne kommune
- Ingrid Konsmo Vennesla kommune
- Egil Strømme Vest-Agder fylkeskommune
- Lasse M. Sørensen Vest-Agder fylkeskommune
- Ingvild M. Lindaas Statens vegvesen
- Birgith J. Reinskås Statens vegvesen
- Christian S. Aas Statens vegvesen
- Aina Nyhus Statens vegvesen

Samarbeidsrådet

Samarbeidsrådet skal sikre legitimitet og beslutningsmyndighet, samt ha ansvar for forankring mot kommunestyret.

- Johan Mjaaland Statens vegvesen
- Dag Arntsen Søgne kommune
- Aslak Wegge Vennesla kommune
- Vidar Ose Vest-Agder fylkeskommune

3.3 Informasjon og medvirkning

I henhold til krav i PBL, jf. kapittel 5, vil det bli lagt opp til medvirkning i løpet av planprosessen. Det er både et krav og ønske om å involvere folk i kommunene til å delta i planarbeidet. I tillegg er det ønske om å skape forståelse for planen, hvorfor den lages, viktigheten og virkninger m.m. Statens vegvesen har i tillegg et overordnet sektoransvar for sykkel, og skal være en pådriver og sikre at kunnskap om sykling og sykkeltiltak spres. Kommunedelplan vedtas av kommunen, unntatt ved innsigelser. Ved evt. innsigelse, vedtas planen i departementet jf. PBL § 5-4. Planvedtaket vil bli gjort kjent, jf. PBL § 11-15

Statens vegvesen vil sikre medvirkning fra ulike aktørgrupper² gjennom følgende aktiviteter:

- Informere aktivt om planarbeidet gjennom hele prosessen; fra oppstart til vedtatt plan. Alle høringsinstanser får tilsendt brev med varsel om oppstart og høringsdokumenter. Informasjon vil også publiseres via annonser i avis og digitale medier. Prosjektet har egen nettside www.vegvesen.no. I tillegg vil kommunens digitale informasjonskanaler www.sogne.kommune.no og <http://www.facebook.com/#!/sognekommune> brukes.
- Innhente innspill fra brukerne gjennom møter, seminar og invitasjon til å komme med skriftlige innspill til både varsel om oppstart av planarbeid og planprogram, samt ved høring og offentlig ettersyn av planforslaget. Innspill fra høringer og åpne møter vil bli registrert og vurdert, og planforslag vil justeres underveis.
- Statens vegvesen vil i forbindelse utarbeide pressemeldinger ved behov for å oppnå målet om aktiv informering i gjennom planarbeidet.

² Aktørgrupper; arbeidsreisende og studenter som er eller kan bli «transportsyklister», lokale media, lokalpolitikere, næringslivet, arbeidsgiver, bedrifter, transportnæringen, kollektivselskap, bilister og skoler.

3.4 Framdrift

Figur 3-3 viser forslag til fremdriftsplan for gjennomføring av planarbeidet med kommunedelplan for sykkel i Søgne kommune. Det er med forbehold om uforutsette endringer.

Juni 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Oppstartsmøte med Søgne kommune, Vennesla kommune og Vest-Agder fylkeskommune
August 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Søgne kommune, Vennesla kommune, Statens vegvesen og Vest-Agder Fylkeskommune fastsetter formål/mandat for planarbeidet
September 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Melding om oppstart og høring av planprogram annonseres og legges ut på vegvesenets og kommunens nettsider • Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram
Oktober 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram • Åpent møte om sykkel og kommunedelplan for sykkel • Arbeide med forslag til hovedruter
Desember 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Planprogram fastsettes av kommunen • Starte arbeid med konsekvensutredning
Mars 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Første planutkast til kommunedelplan
August 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Forslag til kommunedelplan leveres til kommunen • Forslag til kommunedelplan til høring og offentlig ettersyn
September 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjonsmøte i forbindelse med utlegging av planen til høring og offentlig ettersyn. • Frist for innspill til høring av planforslaget
Oktober 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Innarbeide innspill etter høring og åpent møte
November 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Innarbeide innspill etter høring og åpent møte • Levere revidert kommunedelplan til kommunen • Kommunedelplanen vedtas av kommunen

Figur 3-3 Fremdriftsplan for arbeidet med kommunedelplan for sykkel i Søgne kommune.

4 Rammer og premisser

4.1 Nasjonale

- LOV 2008-06-27 nr. 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- LOV 1963-06-21 nr. 23: Lov om veger (vegloven).
- LOV 2008-06-20 nr.42 Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
- St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan 2010 – 2019
- Høringsforslag Nasjonal transportplan 2014-2023
- Nasjonal sykkelstrategi. Sats på sykkel! Grunnlagsdokument for NTP 2014-2023
- St. meld. Nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand
- FOR-1993-08-20 nr. 817 Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging.
- FOR-1995-09-20 nr. 4146 Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging.
- FOR 1994-11-10 nr. 1001 Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.
- Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2010-2013

4.2 Regionale

- Sykkelhandlingsplanen for Kristiansandsregionen 2011-2020
- Handlingsprogram for fylkesveger i Vest-Agder 2010-2013
- Strategiplan for trafikksikkerhet, Agderfylkene 2010-2013
- Regionplan Agder 2020
- Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050
- Regional sykkelstrategi, Statens vegvesen Region Sør

4.3 Kommunale

- Kommuneplanens arealdel

Gjeldende plan har følgende målsettinger som er relevante for sykkelplanen: alle skolene skal ha gang- og sykkelveger langs alle fylkes- og riksveier mellom skolene og boområdene og mellom skolene og viktige friluftsområder, trygge sentrumsveier for alle myke trafikanter. På planen er vist etablert gang- og sykkelvegnett og foreslått videre utbygging til et sammenhengende gang- og sykkelvegnett. Gang- og sykkelvei Høllsandene - Giskedalen og gang- og sykkelveg Rona – Rimsvika er vist som planlagte anlegg. Ny kommuneplan rulleres høsten 2012/ vinter 2013.

- Kommunedelplan for Kjellandsheia, Oftenes og Leireheia
- Kommunal trafikksikkerhetsplan
- Diverse vedtatte reguleringsplaner for gang- og sykkel

5 Forslag til utredninger

5.1 Konsekvensutredning

Formålet med konsekvensutredning (KU) er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen og gjennomføringen av planen. Konsekvensutredningen vil ta for seg konsekvensene for bruker, miljø og samfunn. Vurderingene vil bli gjort med sammenligning mot dagens situasjon.

Hver sykkelrute skal vurderes i forhold til

- Konsekvens for brukerne
- Konsekvens for miljø
- Konsekvens for samfunnet

Metoden som vil bli brukt i dette prosjektet tar utgangspunkt i begrep og kriterier fra Statens vegvesens HB 140 *Konsekvensanalyser*, og vil bli tilpasset plantypen kommunedelplan for sykkel. Konsekvensanalysen vil bestå av verdi- og omfangsvurderinger, samt konsekvensvurderinger. Verdien vil bli vurdert på en skala fra liten til stor verdi, og markert på et samlekart. Omfanget blir vurdert som lite/ intet omfang, positiv omfang eller negativt omfang. Konsekvensen blir vurdert på en skala fra: ingen konsekvens, positiv eller negativ konsekvens.

Hensikten med analysen er å synliggjøre konsekvensene tiltakene vil medføre. På bakgrunn av konsekvensanalysen vil det bli beskrevet vurderinger for videre planarbeid, og eventuelle behov for utredninger og undersøkelser på et lavere plannivå.

5.1.1 Konsekvens for brukere

Vurderingene knyttet til konsekvens for brukere vil ha fokus på nytteeffekten av tiltaket. Det vil bli beskrevet hva slags type tiltak, systemskifter, lengde og effekt tiltaket gir. Det vil bli gjort vurderinger sammenlignet med dagens situasjon og tilgjengelige tilbud. Det vil også bli gjort vurderinger i forhold til syklistgruppe og tiltakets funksjon, det kan være at tiltaket har positiv konsekvens for en aktørgruppe, og ingen konsekvens for en annen gruppe. Sykkelløperne vil i hovedsak følge eksisterende fylkesveg og riksvegstraseer, derfor vil fokus for planarbeidet være på transportsyklisten.

5.1.2 Konsekvens for miljø

For vurderinger knyttet til miljø er det tenkt å bruke Statens vegvesen sin håndbok 140 *Konsekvensanalyser* som utgangspunkt. Miljøtemaene som er utgangspunkt for konsekvensvurderingen er; landskapsbilde, nærmiljø og friluftsliv, naturressurser, naturmiljø, kulturmiljø.

- **Landskapsbilde/bymiljø**
Temaet landskapsbilde/bybilde omhandler de visuelle kvalitetene i omgivelsene. Temaet tar for seg både hvordan tiltaket er tilpasset landskapet/bybildet sett fra omgivelsene og hvordan landskapet oppleves sett fra sykkelanlegget (reiseopplevelse).
- **Nærmiljø og friluftsliv**
Analysen av nærmiljø og friluftsliv vil belyse tiltakets virkninger for beboerne og brukerne av det berørte området. I analysen av nærmiljø vurderes hvordan tiltaket svekker eller bedrer de fysiske forholdene for trivsel, samvær og fysisk aktivitet i uteområdene. Indirekte har det betydning for helse.
- **Naturmiljø**
Temaet naturmiljø omhandler naturtyper og artsforekomster som har betydning for dyrs og planters levede grunnlag, samt geologiske elementer.
- **Kulturmiljø**
Temaet kulturmiljø tar utgangspunkt i den kulturhistoriske verdien av berørte områder, og vurderer om tiltaket vil redusere eller styrke verdien av disse.
- **Naturressurser**
Naturressurser er blant annet ressurser fra jord, skog og andre utmarksarealer. En sentral problemstilling i planarbeidet er forholdet til inn- og utmark i LNF-områder og hensynet til jordvern.

Sykkellenkene vil i hovedsak følge eksisterende fylkesveg og riksvegtraseer. I sentrumsområdene vil løsningene måtte tilpasse seg tilgjengelig areal og konsekvensene for miljøtemaene antas å bli ubetydelige. I randsonen av sentrum og i områder med spredt bebyggelse kan det bli aktuelt å vurdere nyanlegg/utvidelse av dagens veggrunn. Her kan konsekvensene for miljøtemaene bli større.

5.1.3 Konsekvenser for samfunn

For å vurdere konsekvensene for samfunn er det tenkt å ta utgangspunkt i sykkellenkenes attraktivitet, sikkerhet og fremkommelighet. Forholdet til bilister og gående vil belyses. Tilrettelegging mot knutepunkt for kollektivtrafikk vil være en del av denne utredningen. Fremkommelighet for utrykningskjøretøy vil også vurderes. Samfunnskonsekvensene blir beskrevet og vist med kostnader.

5.2 ATP-modell

ATP-modellen er et planverktøy som er utviklet for å beregne sammenhenger mellom arealbruk og transportsystem. Her benyttes stedfestede bosettings- og arbeidsplassdata sammen med digitale kart/transportnett for ulike trafikanter (fotgjengere, syklist, bil- og kollektivtrafikanter).

ATP-modellen skal brukes i Søgne for å beregne hvilke strekninger som har størst potensial for sykkeltrafikk. Beregningene er gjort ut fra hvor folk bor og arbeider, et definert vegnett (med snarveier som kan benyttes av syklist) og stigninger i terrenget. I tillegg til hjem og arbeidsplass er skoler, idrettsanlegg, kulturanlegg, offentlige bygg/besøksmål og friluftsområder lagt inn som målpunkt for sykkeltrafikken.

5.3 Annet

Det vil bli utarbeidet en enkel aktøranalyse for å synliggjøre ulike aktører som kan ha interesser i planarbeidet, og som kan få konsekvenser (positive eller negative) som følge av planarbeidet. Videre skal lages en oversikt over sykkeltrafikkulykkene i Søgne de siste 10 år. Tallene vil bli brukt som bakgrunnsinformasjon i videre planarbeid.

Dersom det i planarbeidet vurderes å være behov for det, kan det være aktuelt å skaffe mer viten om dagens sykkeltrafikk i Søgne, for eksempel; hvor sykler man? hvor mye?, hvilke problemer finnes og hvor er disse? Registreringer kan gjøres f.eks. via tellinger, intervju av syklende, sykkelveginspeksjoner, e-post-spørreundersøkelse og lignende.

6 Innspill til planprogram og oppstart av planarbeidet

Alle som ønsker kan komme med innspill og merknader til planprogrammet. Statens vegvesen ønsker kommentarer til alle deler av planprogrammet. I tillegg er det ønskelig med innspill på hva som er bra eller mindre bra med å sykle i Søgne, hva som skal til for at folk begynner å sykle eller andre annet som kan av interesse for planarbeidet.

Frist for å komme med skriftlige innspill til planarbeidet er **2.november 2012**

Innspill skal sendes til:

Statens vegvesen Region sør
Serviceboks 723
4808 ARENDAL
Eller på e-post til firmapost-sor@vegvesen.no
Merk innspillene: "Kommunedelplan for sykkel i Søgne "

Kontaktinformasjon:

Kontaktperson hos Søgne kommune er:
Arnfinn Håverstad
e-post: arnfinn.haaverstad@sogne.kommune.no

Kontaktperson hos Statens vegvesen er:
Ingvild Møgster Lindaas
e-post: ingvild.lindaas@vegvesen.no

Kontaktperson hos Vest-Agder fylkeskommune er:
Egil Strømme
e-post: Egil.Stromme@vaf.no

7 Referanser

Skriftlige

- Stortingsmelding nr. 16 (2008-2009), *Nasjonal transportplan 2010-2019*.
- Statens vegvesen Vegdirektoratet (2007), *Nasjonal sykkelstrategi. Grunnlagsdokument for*
- *Nasjonal transportplan 2010-2019*.
- Statens vegvesen Region øst (2007), *Hovednett for sykkel 1-2-3*.
- Statens vegvesen Region sør (2009), *Regional sykkelstrategi*.
- Syklistenes Landsforening (1996), *Nasjonal sykkelveg nr.1: Svinesund- Kristiansand- Bergen- Trondheim- Kirkenes*”
- Statens vegvesen Region sør/ Arendal kommune/ Aust-Agder fylkeskommune (2011), *Kommunedelplan for sykkel i Arendal med konsekvensutredning 2011-2030*
- Miljøverndepartementet (2012), Veileder. *Konsekvensutredninger. Kommuneplanens arealdel*.

Internett

- www.atpmodell.no
- www.sogne.kommune.no
- www.lovdatab.no
- www.vaf.no
- www.ssb.no
- www.slf.no
- www.midt-agderfriluft.no
- www.terrengsykkel.no

Statens vegvesen

Punkt 10: RS 4512 Reguleringsplan for Boligområde ved Fjellstien

Søgne kommune
Eiendom
Postboks 1051
4682 Søgne

Arendal, 2012-09-04

Deres ref: -

Deres dato:

Vår ref.: 529948

REGULERINGSPLAN FOR «BOLIGOMRÅDE VED FJELLSTIEN», SØGNE KOMMUNE
Endring - melding om reguleringsarbeid, jfr. plan- og bygningslovens § 12-8

Asplan Viak AS skal ta opp del av reguleringsplan for «*Boligområde ved Fjellstien*» til revisjon på oppdrag for Hellvik Hus Søgne Eiendomsutvikling AS. Gjeldende plan ble vedtatt av Søgne kommunestyre 23.02.06 som sak 2005/169.

Forslag til endring gjelder i hovedsak delområde A1 med tilhørende parkering. Område A1 vil bli foreslått omdisponert fra konsentrert småhusbebyggelse til leilighetsbygg/blokkbebyggelse i 3 – 4 etasjer pluss p-kjeller, med 16 – 20 boenheter. Byggeområdets avgrensning og tillatt møne-/bygningshøyde vil bli justert og tilpasset ny bebyggelse.

Ny plan vil bli framstilt som detaljregulering etter plan- og bygningslovens § 12-3.

Evt. opplysninger eller merknader til meldingen sendes i e-post til: arendal@asplanviak.no - att.: Roar Melsom, eller i brev til:

Asplan Viak AS
v/Roar Melsom
Postboks 701 Stoa
4808 Arendal

Evt. spørsmål til planarbeidet rettes til undertegnede.

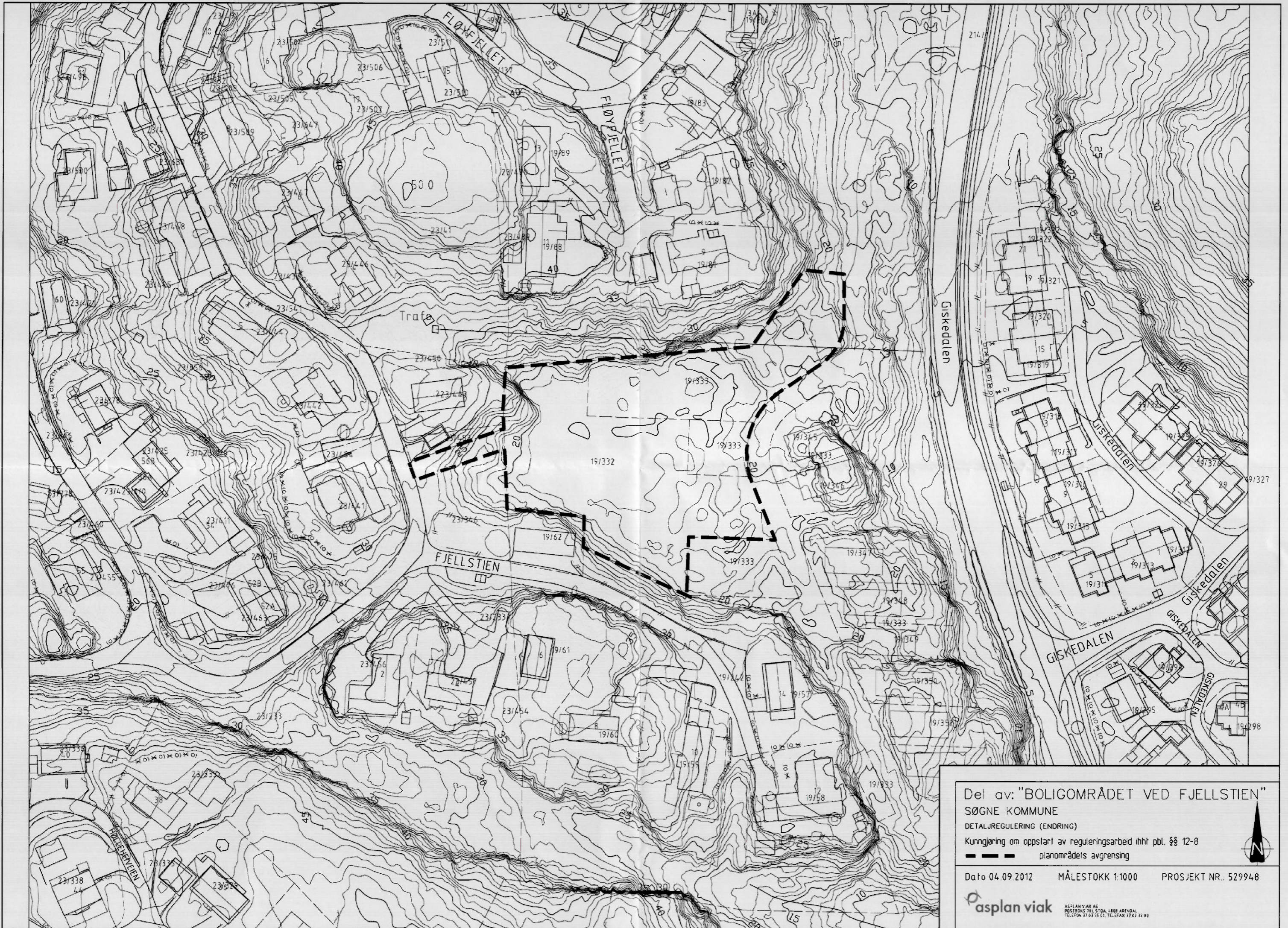
Kart med avgrensning av det området som tas opp til revisjon følger vedlagt. Frist for merknader settes til 15.10.12.

Vennlig hilsen
ASPLAN VIAK AS

Roar Melsom
Arealplanlegger
Tlf.: 905 14 786

Vedlegg: Kart med planområdets avgrensning

Del av: "BOLIGOMRÅDET VED FJELLSTIEN"
SØGNE KOMMUNE

DETALJREGULERING (ENDRING)
Kunngjøring om oppstart av reguleringsarbeid iht pbl. §§ 12-8
- - - - - planområdets avgrensning

Dato 04.09.2012 MÅLESTOKK 1:1000 PROSJEKT NR. 529948

Punkt 11: RS 4612 Varsel om igangsetting av detaljreguleringsplan - Bolig - GB 71140 - Lohneveien 66

Ingeniørvesenet

Postboks 1051
4682 Søgne

SOGNE KOMMUNE	
Saksbeft	Arkivkode
10 SEPT. 2012	
Saksnr.	Dok.nr.
12/1116	

Dato 2012-09-⁰⁷~~22~~
Saksbehandler DRH
Innvalgsnummer (+47) 97 68 66 58
Deres referanse

VARSEL OM IGANGSETTING AV DETALJREGULERINGSPLAN LOHNEVEIEN 66 I SØGNE KOMMUNE

På vegne av Liv Løding Dalastøyl, varsles det herved at Dag Repstad Håverstad setter i gang med detaljreguleringsplan for område Lohneveien 66 i Søgne kommune, i samsvar med Plan- og bygningsloven § 12-8.

Avgrønsing av planområdet

Forslag til planavgrønsing er vist på vedlagte kartutsnitt. Eiendomsgrense rundt gnr/bnr 71/136, 71/140 og 202/9 følges. Området er på ca. 8,9 daa. Under planarbeidet kan området bli mer avgrønsset.

Formål

Formålet med reguleringen er å legge til rette for boligtomter, adkomstveg og friområde. Veg og nabotomt gnr/bnr 202/9 og 71/136 er tatt med for å sikre tilstrekkelig areal til frisikt for harde og myke trafikanter.

Planstatus

Området er uregulert. I gjeldende kommuneplans arealdel (2007-2016), vedtatt 21.06.2007, er arealet avsatt til boligområde.

Detaljregulering har blitt vurdert i forhold til kravene i PBL av 2008, samt forskrift om konsekvensutredning. Planen utløser ikke krav om konsekvensutredning etter PBL § 12-3 tredje ledd, jfr § 4-2.

Utbyggingsavtale

Samtidig varsles det om at det settes i gang forhandlinger om utbyggingsavtale for det aktuelle området jf. Plan- og bygningsloven § 17-4. Avtalen gjelder mellom berørte parter (utbygger eller grunneier og kommunen) og regulerer forholdet omkring utbygging av området.

Innspill, samråd og medvirkning

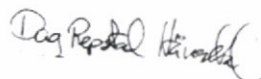
Eventuelle synspunkter, merknader, opplysninger m.v. av interesse eller betydning for planarbeidet eller utbyggingsavtalen sendes skriftlig til:

Dag Repstad Håverstad, Skeie 1, 4516 Mandal
innen **22.09.2012**.

Tlf.: 97 68 66 58

E-post: dag.haaverstad@gmail.com

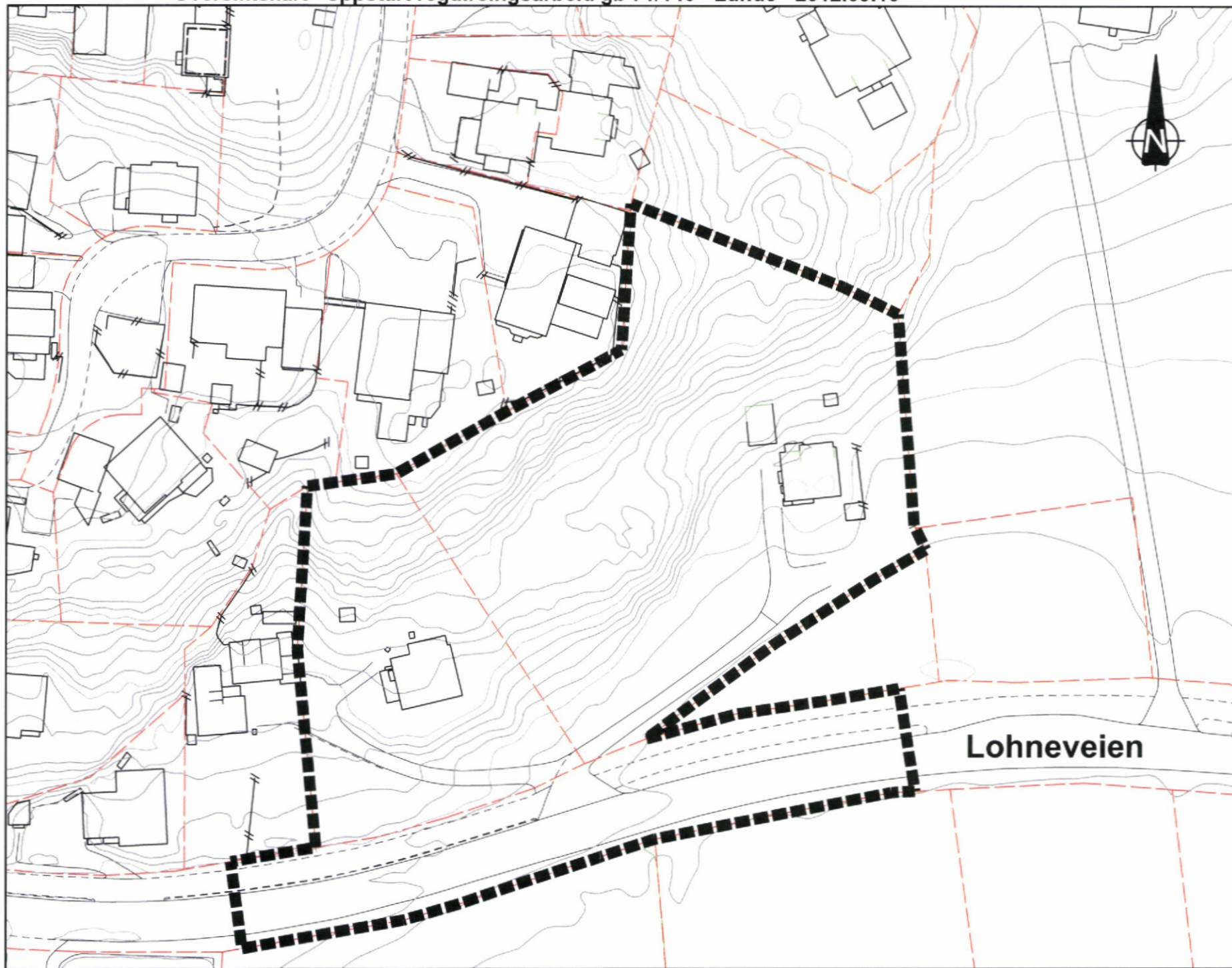
Med hilsen

Dag Repstad Håverstad

Vedlegg: Kartutsnitt av planområdet Lohneveien i Søgne.

Oversiktskart - oppstart reguleingsarbeid gb 71/140 - Lunde - 2012.09.10

Punkt 12: RS 4712 Annonse vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde GB 71182 og GB 71183

ARKADE ARKITEKTKONTOR AS

Kongsgård allé 59 – 4632 Kristiansand

Tlf. 38122131 – bankkonto 63200524979 – org.nr. 987011645 MVA – e-post: arkade@arkade.no

SØGNE KOMMUNE	
Saksbeh.	Arkivkode
11 SEPT. 2012	
Saksnr.	Dok.nr

Til etater og naboer.

Vedlagte annonse er satt inn dagspressen i dag.

Det foreligger ikke referat fra oppstartmøte, men det er avtalt med Søgne kommune v/ Arealenheten at vi kan melde oppstart av planarbeidet.

07.09.2012

Arkade Arkitektkontor AS

Arild Lauvland
Arild Lauvland

Varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde, Søgne kommune.

Arkade Arkitektkontor AS starter arbeid med privat forslag til detaljregulering for Lunde, 71/182, 71/183, m.fl.

Jf. plan- og bygningslovens §12-3 og §12-8.

Forslag til planavgrensninger vist på vedlagte kartutsnitt.

Formålet med reguleringen er utnyttelse til boligformål, parkering og lekeplass. Forslaget vil medføre en omregulering for del av reguleringsplanen for Lunde, godkjent 08.09.2005.

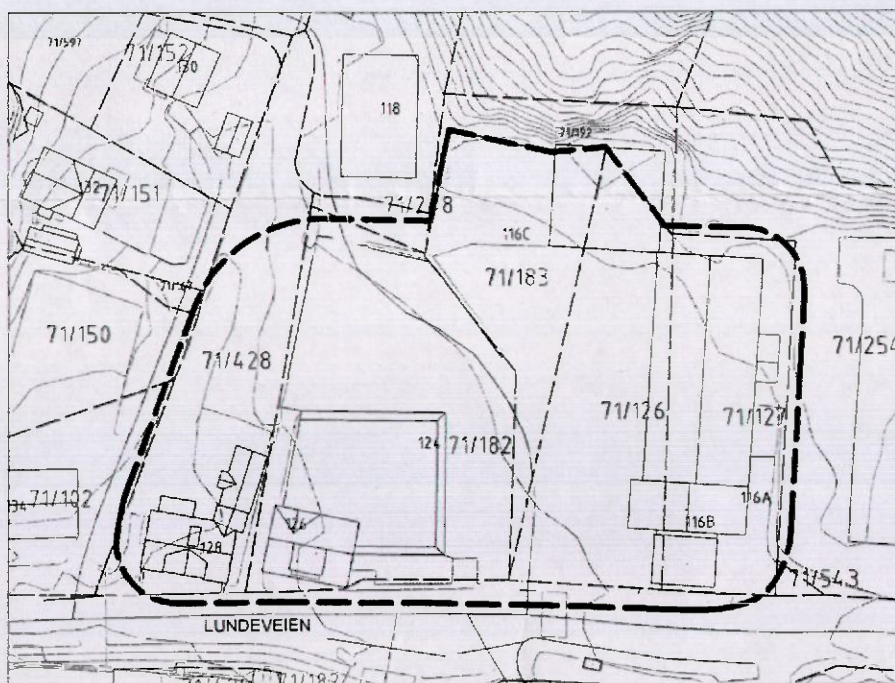
Planarbeidet utløser ikke krav om konsekvensutredning.

Det varsles samtidig at det igangsettes forhandling om utbyggingsavtale for det aktuelle området.

Eventuelle kommentarer, merknader, opplysninger m.v. som kan interesse for planarbeidet kan innen 12.10.2012 sendes skriftlig til:

Arkade Arkitektkontor AS, Kongsgård allé 59, 4632 Kristiansand.

Spørsmål om planarbeidet kan rettes til planlegger, telefon 915 24 884, eller ved e-post: arild.lauvland@arkade.no

Punkt 13: RS 4812 Oversendelse av referat fra oppstartmøte vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde

ARKADE ARKITEKTKONTOR AS

Kongsgård allé 59 – 4632 Kristiansand

Tlf. 38122131 – bankkonto 63200524979 – org.nr. 987011645 MVA – e-post: arkade@arkade.no

SØGNE KOMMUNE	
Saksbeh	Arkivkode
13 SEPT. 2012	
Saksnr.	Dok.nr

11.09.2011

Ang. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde, Søgne kommune.

Jeg nevnte i oversendelsesskriv at det ikke forelå referat fra oppstartmøte.

I ettertid har vi fått vedlagte notat fra oppstartmøte.

Notatet er utarbeidet av plansjef Dag Arntsen.

Med hilsen

Arkade Arkitektkontor AS

Arild Lauvland
Arild Lauvland

Vedlegg: Notat fra oppstartmøte datert 04.09.2012

Arkitekt Arild Lauvland
Elvegata 18
4614 Kristiansand

Deres ref:

Vår ref:
2012/2670 -
27564/2012

Saksbehandler:
Dag Arntsen

Arkivkode:
L13

Dato:
04.09.2012

Notat fra oppstartsmøte omregulering Lunde sentrum

Tid: 17.08.12

Til stede: Arild Lauvland
Dag Arntsen

Konklusjoner/momenter:

Det kan meldes oppstart detaljregulering Lunde sentrum.

Retningslinjer for uteoppholdsareal: 80 m² pr leilighet derav minst 25m² lekeareal pr leilighet

Det må tas stilling til om vegen nord for sentrum skal være der eller om det bør endres

Ny atkomstveg øst for bensinstasjonen bør være med i planområdet

Plassering av søppelcontainere bør være slik at de enkelt kan betjenes fra veg uten for mye rygging

Føringene som ligger i eksisterende reguleringsplan når det gjelder høyder bør ikke overskrides.

Gangatkomst fra fylkesveien inn i området må vurderes

Støy må utredes

Planen må tilpasses Vegvesenets plan for miljøprioritert gjennomkjøring

Etter møtet:

Regulanten bør vurdere grunnforholdene. Vi vedlegger NGU- rapport fra georadarmålinger i området .

Dag Arntsen
plansjef

Punkt 14: RS 4912 De eldste blir liggende hjemme, artikkel i Kommunal Rapport 13.9.2012

Fylkesordførar Åshild Kjelsnes (Ap) vil skape betre kår for nynorsken.

FOTO: NRK

Vil være nynorsk-misjonær

Sogn og Fjordane er det nynorske grunnfjellet. Her brukar alle Ivar Aasen sitt mål. Nå vil fylkesordførar Åshild Kjelsnes (Ap) påverke resten av landet til å **STYRKE NYNORSKOPPLÆRINGA**.

Nynorsken står like sterkt i Sogn og Fjordane i dag som for 100 år sidan. Difor ønskjer vi å ta ansvar for at språket får betre kår, seier Kjelsnes.

Eit sterkare satsing på nynorsken, også utanfor eige fylke, meiner fylkesordføraren å ha dekning for i eit vedtak frå jurytinget. Her heiter det at fylkeskommunen skal ta initiativ til eit nynorskforum som blant anna skal inspirere til språkebatt.

Ein del av strategien

Vedtaket er ein del av ein kulturstrategi for fylket og tar utgangspunkt i ein rapport som fylkeskommunen har bestilt om den språklege statusen i fylket. Rapporten, som er laga av Nynorsk kultursentrum, syner at kvar sjuande nynorsksbrukar i Norge bur i Sogn og Fjordane, trass i at fylket berre har 2 prosent av landets innbyggjarar. På landsplan går halvparten av nynorsksbrukarane over til bokmål før dei avsluttar vidaregåande skule. I Sogn og Fjordane gjeld dette berre 10 prosent av elevane.

Flora og Vågøy er dei svakeste nynorskkommunane i fylket. Nynorsk kultursenter meiner fylkeskommunen bør engasjere seg for å halde stand som nynorskfylke nummer ein.

I heile landet er det dette skuleåret 12,8 prosent som har nynorsk hovudmål i grunnskulen, viser Språkrådets språkstatus for 2012. Frå 1944 til i dag har delen nynorsksbrukarar falle frå

44 til 14 prosent i landet sett under eitt.

Har mediesenter

Fylket har frå før NRKs Nynorsk mediesenter og ønskjer seg også eit nynorsksenter for skrivande medium. Nynorskforumet som vert danna, har som mål å samle ressurspersonar som skal vere med på å påverke nasjonal politikk. Det vil truleg få ei rolle som er uavhengig av fylkeskommunen, slik at dei kan ta del i politiske debattar.

Vi skal invitere utdanningsminister Kristin Halvorsen (SV) hit så ho får sjå velfungerande nynorskskular, seier Kjelsnes.

Skulane i fylket kan vise til gode resultat, og forskarar trur ei av årsakene kan vere at ungdomne er trygge på språket sitt.

Halvorsen har tidlegare lufta spørsmålet om ikkje sidemålet bør sløyfast, noko dei fleste nynorsksbrukarar er negative til. Kjelsnes meiner opplæringa i nynorsk må bli betre i heile landet.

Eg såg eit innslag på TV der ungdom i Oslo fortalde at dei fekk dårleg undervisning i nynorsk. Dei var ikkje negative til nynorsken i seg sjølv, men fekk altså for dårleg opplæring. Det må vi gjere noko med, seier Kjelsnes.

Ho meiner Sogn og Fjordane har ressurspersonar som kan vere med og gjere nynorskopplæringa for lærarar betre. TONE HOLMQUIST, 930 20 260 tone@kommunal-rapport.no

SYKKELBYER

Alesund får bunnplassering

Alesund, Moss, Haugesund, Bergen, Tromsø, Sarpsborg, Fredrikstad, Oslo, Mandal og Lillehammer er de dårligste sykkelbyene i landet, meiner Sykkelenes Landforening (SLF), ifølgje NRK.

1.500 SLF-medlemmer har svart på hvordan de opplever

Pleie og omsorg

De eldste blir liggende hjemme

Terskelen for å få **SYKEHJEMSPASS** blir stadig høyere. Færre av de over 90 år får plass, viser nye tall Kommunal Rapport har hentet inn. Samhandlingsreformen kan gjøre situasjonen enda vanskeligere.

Da Statistisk sentralbyrå (SSB) tidligere i år la fram Kostra-talene, kom det fram at det ikke ble flere sykehjemsplasser i fjor. Dekningsgraden for de over 80 år var likevel uendret, fordi det knapt ble flere innbyggere over 80.

På bestilling fra Kommunal Rapport har SSB splittet de over 80 år i tre grupper. De nye tallene viser at terskelen for å få sykehjemsplass når du har passert 90 år, er blitt langt høyere.

På ett år har antallet over 90 som har omfattende bistandsbehov, men ikke sykehjemsplass, økt med nesten 16 prosent.

30 prosent av de over 90 er på sykehjem, en nedgang fra 2010 på 1 prosentpoeng.

49 prosent av de over 90 får hjemmelhjelp, opp 1 prosentpoeng fra 2010.

Fortsatt er det relativt få innbyggere over 90 år i Norge. Til sammen er det nå 2.757 innbyggere i denne aldersgruppen som har et omfattende bistandsbehov, men likevel bor hjemme. Det er 377 flere enn ett år tidligere. Det blir også flere med omfattende bistandsbehov blant de mellom 80 og 90 år, men her er ikke veksten på langt nær så sterk.

- Havner i skvis

Om de som har omfattende bistandsbehov egentlig burde vært på sykehjem, er det ingen kunnskap om, ifølgje Tor Inge Romøren, professor og fagansvarlig ved Senter for omsorgsforskning, Østlandet.

En hypotese kan være at eldre - og kanskje de aller eldste - kan ha kommet i skvis hva gjelder omfanget av tilbud, men jeg har ikke sett undersøkelser som dokumenterer dette.

Noen mindre studier ved Senter for omsorgsforskning har vist at personalet som tildeler tjenestene, mener terskelen for sykehjemsplass generelt er blitt for høy.

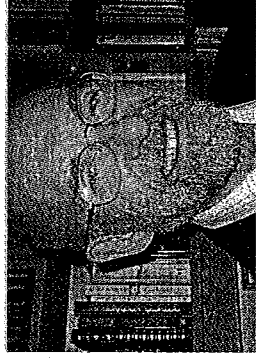
- Uansett er slike vurderinger

basert på skjønn, understreker Romøren.

Han mener det er rimelig å anta at denne utviklingen forsetter i år, fordi en større del av kapasiteten på sykehjem blir brukt til å ta hånd om utskrivningsklare pasienter.

Disse vil utgjøre ytterligere en gruppe konkurrenter om ressursene, blant annet for sterkt hjelpetrengende 90-åringere. Forskeren påpeker at det for noen år siden var slik at over 90 prosent av innbyggerne over 90 år fikk omsorgstjenester. Nå har andelen sunket ned mot 80 prosent.

Om dette skal tolkes slik at

STØRRE KONKURRANSE
Utskrivningsklare pasienter vil utgjøre nye konkurrenter om ressursene

Tor Inge Romøren
Senter for omsorgsforskning

DØENDE UTEN ENEROM
Vi skal dø alle sammen, men det var kjekt om det foregikk med en viss verdighet

Dag Bredal,
Seniorsaken

de før fikk for mye hjelp, eller at de nå får for lite, vet jeg ikke. Det kan også være at dagens 90-åringere er friskere. Uansett er det tankevekkende, mener Romøren.

- Akutt problem

Gamle mennesker skal ikke være en kasteball de siste månedene av sitt liv, mener informasjonssjef Dag Bredal i Seniorsaken. Han frykter at samhandlingsreformen gjør terskelen for å få sykehjemsplass enda høyere i år.

Behovet for plasser er akutt i svært mange kommuner, og de reagerer ved å plassere folk i korridorer og på dagtugstuer. Politikkens med enerom er forbi. Vi ser også eksempler på at døende pasienter ikke får enerom.

Bredal har ikke kjent til den kraftige økningen i gamle som blir liggende hjemme med omfattende pleiebehov.

For de over 90 er det ikke tale om at en omsorgsbolig med hylkjøkken er særlig aktuelt. Vi understreker det når vi møter myndigheter som tror at de sykeste kan plasseres i omsorgsbolig.

Bredal mener forskjellen på politikernes tale om full sykehjemssdekning og hva folk opplever i virkeligheten, kan bidra til at man mister respekt for politikere.

Vi skal dø alle sammen, men det ville vært kjekt om det foregikk med en viss verdighet.

Seniorsaken etterlyser langt flere leger med spesialisering innen geriatri, sykdommer hos eldre, og en nasjonal standard for hva som skal til for å få sykehjemsplass.

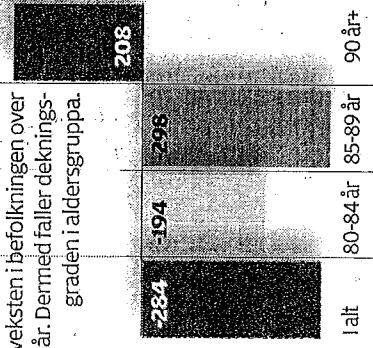
Når du har så mange flere 90-åringere med sterkt behov for pleie, holder det ikke at man legger folk på en sykeseng i stua med en dobøtte ved siden av, der folk blir liggende alene natten igjennom. Det er uverdig, mener Bredal.

OLE PETTER PEDERSEN, 900 57 640
ole.petter@kommunal-rapport.no

Hjemmeboende med omfattende hjelpebehov

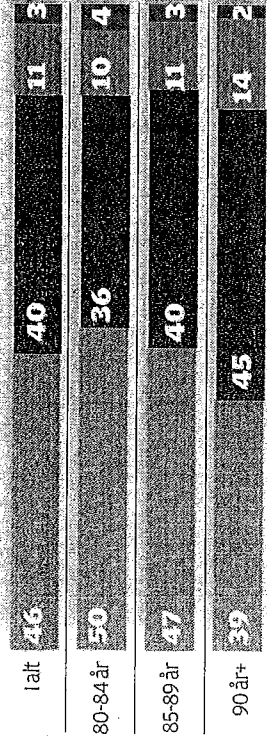
Endring i antall som bor på sykehjem

Flere over 90 år bor på sykehjem, men veksten er mindre enn veksten i befolkningen over 90 år. Dermed faller dekningsgraden i aldersgruppa.

Hvor stort er pleiebehovet i hjemmet?

De fleste som får hjemmetjenester har et avgrenset behov for hjelp.

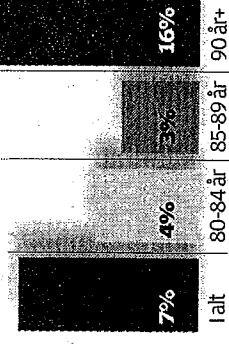
■ Noe/avgrenset ■ Middels til stort ■ Omfattende ■ Ikke oppgitt
Tall i prosent

Tre av fire på sykehjem har omfattende behov

→ Ifølge Statistisk sentralbyrå har tre av fire beboere på sykehjem omfattende bistandsbehov. Det gjelder også de over 90 år.

Økning i antall med omfattende hjelpebehov i hjemmet

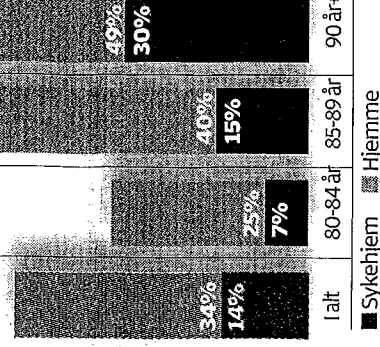
Det er en kraftig økning av folk som bor hjemme, og som har omfattende hjelpebehov. Økningen er klart størst blant de over 90 år.

Endring fra 2010 til 2011 i antall mottakere av hjemmetjenester med omfattende hjelpebehov.

Andel som bor på sykehjem eller får bistand i hjemmet

Fire av fem over 90 årer enten på sykehjem, eller får bistand i hjemmet. I gruppa mellom 80 og 84 år er det bare en av tre som får et omsorgstilbud.

Hvor omfattende er behovet?

→ Om en person har noe/avgrenset, middels til stort eller omfattende bistandsbehov er en samlet måling av en rekke forskjellige indikatorer som rapporteres i IPILOS.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tall utarbeidet på bestilling fra Kommunal Rapport.

Frykter at utskrivningsklare går foran i køen

Kommuner tar imot utskrivningsklare pasienter **PÅ BEKOSTNING AV** gamle som trenger sykehjemsplass, frykter flere pasientombud.

Anne-Lise Kristensen, helse- og sosialombud i OSLO

- Vår erfaring er at mange er redde for å komme på kant med sine hjelpere. De fleste eldre ønsker å bo hjemme dersom de får stabile hjemmetjenester og færrest mulig ansatte å forholde seg til. Mange opplever at disse forventningene ikke innføres. Eldre med bistandsbehov og deres pårørende uttrykker frustrasjon over at hjemmetjenesten ikke er til å stole på; at det ikke gis beskjed når de er forsinket eller ikke kommer, og at den enkelte pasient eller bruker stadig må forholde seg til nye hjelpere.

- I Oslo kan det se ut som eldrebebefolkningen øker, uten at antallet sykehjemsplasser øker tilsvarende. Med mindre den eldre befolkningen er friskere enn tidligere, er dette en indikator på at man i dag er sykere når man først får plass.

delsler, men har en mistanke om at vi bare ser toppen av et isfjell. Det er verken morsomt eller attraktivt for pasient eller pårørende å klage på tjenester som man er avhengig av framover.

Runar Finvåg, pasient- og brukerombud i MØRE OG ROMSDAL

- Jeg tror statistikken mest sannsynlig er en indikasjon på at terskelen for å få sykehjemsplass er blitt høyere. Som ombud er jeg bekymret for denne utviklingen.

I tillegg tror jeg det er store mørketall. Vi har fått flere tilbakemeldinger fra eldre og pårørende om at de ikke tør klage fordi de er redder for å bli «uglesett» av kommunen ved neste korsvei.

- Nå er det for uklare regler og vurderinger i kommunene om hvem som skal ha institusjonsplass, slik at både kommunens ansatte og ikke minst brukeren og pårørende ikke vet hva de kan forvente.

Gunhild Solberg, pasient- og brukerombud i VEST-AGDER

- Hjemmeboende søker til sykehjemsplasser blir stadig forbigått

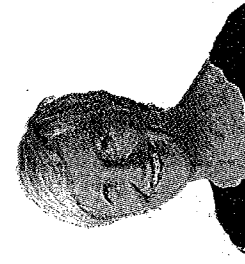
- Vi har en mistanke om at vi bare ser toppen av et isfjell.

Kjell J. Vang, Nord-Trøndelag

- Vi har fått tilbakemeldinger fra eldre og pårørende om at de ikke tør klage.

Runar Finvåg, Møre og Romsdal

- Sykehjemmene må styrkes med flere fagstillinger

Gunhild Solberg, Vest-Agder

fordi plassene i stedet går til pasienter som er utskrivningsklare fra sykehus. Man kan spørre om kommunene tar imot pasienter uten at de egentlig har kapasitet, for å unngå regningen, og at de utskrivningsklare som trenger rehabilitering går foran andre som trenger sykehjemsplass.

- Sykehjemmene må styrkes med flere fagstillinger, ikke minst flere lege- og sykepleierstillinger. Pasienter som får sykehjemsplass, er sykere enn før.

Froydis Lehne, rådgiver, pasient- og brukerombudet i ØSTFOLD

- Vi har erfart at kommuner har frarådet eldre fra å søke om fast sykehjemsplass på grunn av plassmangel. Det er også vår erfaring at kommunene ser ut til å løse plassmangelen med å innvilge korttidsplass for å vinne tid. Dersom det er mangel på sykehjemsplasser, vil jo dette ha konsekvenser for pleietyngden ute i hjemmetjenesten.

**Punkt 15: RS 5012 Verre å få plass i hver tredje kommune, artikkel i
Kommunal Rapport 20.9.2012**

Verre å få plass i hver tredje kommune

Mer enn én av tre kommuner erkjenner at det er vanskelige re for en tungt pleietrengende å få **SYKEHJEMSPASS** i år.

Det viser en rundspørring som Kommunal Rapport har foretatt hos pleie- og omsorgssjefene i Kommune-Norge.

35 prosent av de som har svart, sier at det er litt eller mye vanskeligere for en person med omfattende pleiebehov å få sykehjemsplass i år enn i fjor.

Sist uke skrev Kommunal Rapport at antall tungt pleietrengende over 90 år uten sykehjemsplass økte med 16 prosent i fjor. Utviklingen ser dermed ut til å fortsette i år.

Prioriterer de over 90

Ifølge svarene på undersøkelsen er situasjonen marginalt bedre for de over 90 år. Her er det bare 32 prosent av kommunene som melder at det har blitt vanskeligere å få sykehjemsplass.

Noe av utviklingen er bevisst noen kommuner flytter innsetsen fra sykehjem til hjemmebasert omsorg. Det er også færre kommuner, 17 prosent, som mener at det er for vanskelig for de eldste å få sykehjemsplass. Men pasientombud over hele landet er kritisk til utviklingen.

- Terskelen for å få sykehjemsplass i noen kommuner blir høyere og høyere. Inntrykket ved vårt kontor er at forskjellene kommunene imellom er store. Det som bekymrer, er at presset på heldøgnsplasser fortrenger korttidsplasser og avlastning som jo er et svært viktig tiltak for familier med store omsorgsopp-gaver, mener pasient- og brukerombud i Hordaland, Rune J. Skjælaaen.

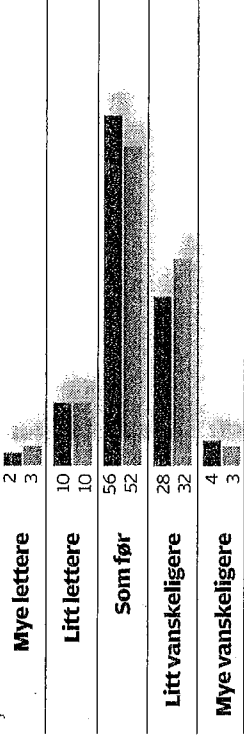
- Avhengig av vilje

Nestleder i Stortingets helse- og omsorgskomite Kjersti Toppe (Sp) er også bekymret for situasjonen. Hun mener at noen kommuner har sittet for lenge på gjerdet.

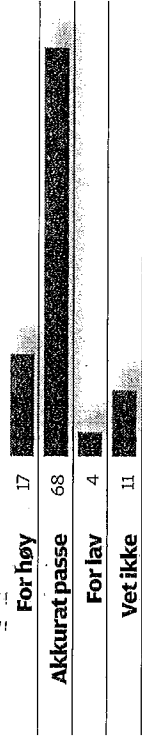
- Vi ser at hvorvidt kommunene lykkes eller ikke, avhenger av hvor mye forberedt de har vært. Noen kommuner har laget syste-

UNDERSØKELSEN

Er det lettere i år å få sykehjemsplass?

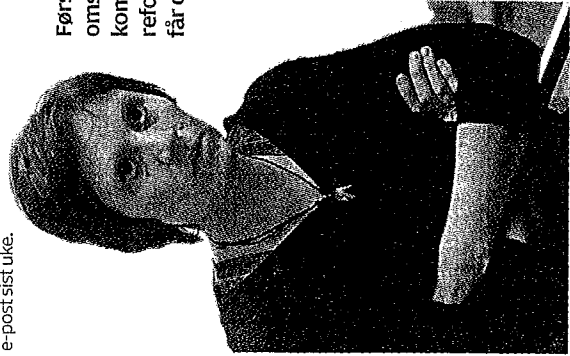
Er terskelen for å få sykehjemsplass for høy for de over 90?

Hvis det er vanskeligere å få sykehjemsplass, hva er de viktigste årsakene?

Vi har like mange plasser som i fjor, men behovet vokser	32%
Utskrivningsklare pasienter blir prioritert	31%
Kommunen vil vri innsatsen fra sykehjem over til hjemmebasert omsorg	18%
Vi har færre plasser tilgjengelig enn i fjor	8%
Vi har flere plasser enn i fjor, men behovet vokser enda raskere	5%
Annet	6%

Kommunal Rapport har spurt Kommune-Norge om hvor vanskelig det er å få sykehjemsplass nå kontra 2011. 189 kommuner har svart, svarprosent 44. Spørsmålet er distribuert via e-post sist uke.

Første nestleder i Stortingets helse- og omsorgskomite Kjersti Toppe (Sp) ber kommuner som sliter med samhandlingsreformen om å lære av kommunene som får det til. ARKIVFOTO

mer for utskrivningsklare pasienter og jobbet mye med kompetanse, mens andre kommuner er helt på hælene. Utfordringen er å skape et jevner tilbud over hele landet. Jeg er bekymret for kommunene der det ikke går bra. Jeg er veldig opptatt av at reformen ikke blir oppfattet som en reform som går ut over pasienter, sier

PENGENE RÅR

Det er ikke lenger pasienten som er i fokus. Det er pengene som rår

LETTERE: Akkurat nå har vi hatt redusert pågang, og større tilbud om ledige plasser. Det er en tilfeldighet siden det har vært flere dødsfall for våre sykehjemsboere. Hjemmetjenesten har en kraftig økning.

Gunveig Eide,
enhetsleder Alvdal kommune

LITT LETTERE: Kommunen har opprettet en bemannet omsorgsbolig som kan ta imot pasienter som er for syke til å være hjemme, men som ikke behøver en fullverdig sykehjemsplass. Dette

frigjør plasser til de som trenger det mest.

Lisbeth Solbø, virksomhetsleder
Tranøy kommune

LITEN BETYDNING: Mitt inntrykk er at samhandlingsreformen ikke har hatt noen betydning for tilde-ling av langtidsplasser. Vi har økt antall korttidsplasser ved å muliggjøre bruk av dobbeltrom ved korttidsavdelingen. På den måten har vi ikke fått færre langtidsplasser.

Ulta Schulz, hovedansvar omsorgstjenestene, Sortland kommune

LITT VANSKELIGERE: Utfordringen er at pasienten skrives ut tidligere fra sykehuset og kommunen blir oftere presset til å prioritere utskrivningsklare pasienter. Det medfører at terskelen for sykehjemsplass er stigende.

Ingeborg Buckle, lederbestillingskontoret, Sola kommune

MYE VANSKELIGERE: Vi har hatt for lite strenge kriterier til inntak. Dette har resultert i at ikke syke nok gamle får sykehjemsplass. Samhandlingsreformen har gitt oss større utfordringer enn vi

Toppe.

- Så det er mye viljen til kommuneløsningen det står på?

- Ja, hos en del. Noen politikere sa for to-tre år siden at de ikke ville gjøre noe før alle pengene til reformen sto på bok. Nå skaper de overskrifter i avisene. Andre kommuner søkte derimot om planleggingsmidler og satte i gang.

- Er det også et spørsmål om økonomi?

- Alle kommunene sier at reformen er krevende, og at de helst skulle hatt mer penger. En skal ikke bagatellisere økonomi, men det handler også om ledelse, systemer og rutiner. Det er kommuner som klarer reformen bra, og de må kommuner som sliter, lære av. Jeg har klokkeetro på at det går av å få det til. Men de må legge litt arbeid i det.

- Øremerk midler

Kari Kjønnaas Kjos, som sitter i helse- og omsorgskomiteen for Frp, er enig i at noen kommuner ikke har jobbet godt nok i forkant av reformen.

- I valgkampen fikk jeg et tydelig inntrykk av at mange politikere ikke så hva reformen ville kreve, bortsett fra at mange gjorde om sykehjemsplasser til korttidsplasser for å kunne ta imot utskrivningsklare pasienter, sier Kjos.

- Hva bør gjøres nå?

- Samhandlingsreformen er kjempegod, men vi må endre innretningen. Frp vil doble tilskuddet for hver ny sykehjemsplass. Samtidig er driften av sykehjem den store utfordringen. Derfor ønsker vi at eldreomsorg skal bli statlig finansiert. Hvis vi ikke får støtte for dette, vil vi øremerke midler til eldreomsorg i kommunene.

BERIT ALMENDINGEN, 480 33 259

berit@kommunal-rapport.no

OLE PETER PEDERSEN, 900 57 640

ole.petter@kommunal-rapport.no

SØGNE

Mobbeoffer går til retten

Søgne kommune har avvist å inngå forlik med Robert Liland (22), som krever en erstatning på 900.000 kroner fordi han ble mobbet på ungdomsskolen.

Kommunens advokat Gro Hamre mener grunnlaget for erstatning ikke er oppfylt.

- Vi vurderer det slik at skolens ansatte satte inn adekvate tiltak da de ble oppmerksomme på mobbingen. Juridisk er det ikke tilstrekkelig at du har en skade som følge av mobbingen. For å utløse erstatningsplikt må en påvise feil og forsømmelser ved skolens handlemåte, og vi mener altså at skolen jobbet på flere plan for å løse opp i problemene, sier hun til Fædrelandsvennen.

Roberts mor, Ann-Kristin Liland, tror kommunen avviser erstatningskravet i frykt for presedens.

- Jeg er overbevist om at det vil komme flere mobbesaker hvor Søgne kommune blir stilt ansvarlig, sier hun.

ORDFØRER

Ønsker sammenslåing

- Tiden er overmoden for sammenslåing av kommunene i Setesdal. Vi driver urationelt i dag, mener ordfører Bjørn Ropstad (KrF) i Eyje og Hornes.

Kommunene må samarbeide om stadig flere tjenester, og det kan føre til at en samkommune kan bli opprettet. Ropstad mener sammenslåing kan være et like godt alternativ. En kartlegging i kjølvannet av samhandlingsreformen viser at de fire Setesdal-kommunene har store utfordringer med å skaffe den kompetansen som trengs og med å drifte nye medisinske tjenester.

- Samarbeid mellom kommunene er den løsningen som er mulig nå, men avtalene som skal inngås er omfattende, og det er et stort ansvar å være vertskommune, sier Ropstad til Fædrelandsvennen.

KONGSVINGER

Kan bli meldt til Helseilsynet

Fylkeslege Trond Lutnæs i Hedmark vurderer å melde Kongsvinger til Helseilsynet for mangel på sykehjemsplasser.

- Det tyder på at kommunen ikke driver i samsvar med det regelverket som gjelder, sier Lutnæs til NRK.

Kommunen har vært under Fylkeslegens tilsyn siden samhandlingsreformen trådte i kraft ved nyttår.

- Vi har ingen direkte virkemidler overfor kommunen, men vi kan sende saken inn til Statens helseilsyn med tanke på å pålegge om å endre situasjonen, sier Lutnæs.

For øyeblikket har kommunen et overbelegg på elleve pasienter. Mange av disse er plassert på dobbeltrom.

Monica Andersen, enhetsleder

klarer. Det er ikke lenger pasienten som er i fokus. Det er pengene som rår.

Monica Andersen, enhetsleder
Gratangen kommune

SOM FØR: Samhandlingsreformen gjør at vi må ta pasienter raskere fra sykehus, men jeg har ikke inntrykk av at dette går så mye utover langtidsplass, men det går ut over brukere som ønsker avlastning og korttidsplass.

Grete Olesrud,
enhetsleder Tinn kommune

**Punkt 16: RS 5112 40 000 demente bor hjemmeIngen fulgte opp da forvirret
92-åring ikke åpnetDemente får ikke rettighetene sine, Artikkelserie i
Aftenposten 1., 3. og 4.9.2012**

En 90 år gammel dement kvinne dukker opp midt på E18 i vinter. Klokken er tre på natten. Hjemmetjenesten har ansvaret for tilsynet med henne.

40 000 demente bor hjemme

ELDREOMSORG.

JUNE WESTERVELD
SOLVEIG RUIUD

Hvor mange demente som bor alene, er usikkert. Helse-tilsynet er bekymret for at kommunene ikke klarer å fange dem opp og gi dem godt nok tilbud.

Den 90 år gamle damen på motorveien ble reddet av en oppmerksom drosjesjåfør, da hun tuslet rundt med gåstol i nattkjøle. Hendelsen førte til at hun endelig fikk sykehjemsplass.

Ifølge pasientombudet i Akershus, Knut Fredrik Thorne, er det mange sterkt demente som bor alene og utsetter seg for stor fare.

– Vi får ofte høre om demente som bor alene hjemme og som forviller og roter seg bort. Noen stryker klær på natten, andre fyrer i ovnen om sommeren. Mange pårørende er engstelige for at det kan skje dem noe alvorlig.

Thorne ble kjent med historien om den 90 år gamle kvinnen i vinter.

– Datteren hennes tok kontakt med oss da moren var i ferd med å bli sendt hjem i taxi fra sykehjemsoppholdet etter hendelsen på motorveien, forteller Thorne.

De hjalp henne med det formelle slik at de fikk stanset hjemsendelse og senere sørget for en langtidsplass på sykehjem.

Skiller seg ut

Gorm Grammelvædt i Statens helseetilsyn poengterer at den omsorgsfulle Marie Bukkøy fikk, og som ble brettet ut i A-magasinet i går, ikke er representativ.

– Ja, dette skiller seg ut. Det bekreftes av at vi har anmeldt kommunen.

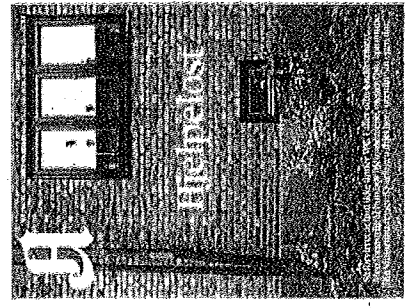
– Har dere synspunkter på hvor utbredt det er at enslige demente får et for dårlig tilbud?

– Våre tilsynsrapporter viser at

VI får ofte høre om demente som bor alene hjemme og som forviller og roter seg bort

Knut Fredrik Thorne,
pasientombudet i Akershus

Bakgrunn

Demente alene hjemme

- ▶ A-magasinet fortalte i går historien om sterkt demente Jorunn Marie Bukkøy frøs i hjel i en snøfonn.
- ▶ Hun var hardt rammet av Alzheimer. Selv om både ansatte i hjemmetjenestene og pårørende mente at hun burde på sykehjem, lot bydel Gamle Oslo henne bo alene.
- ▶ Saken havner trolig i retten etter at Oslo kommune ikke aksepterer botten de ble ilagt av politiet.
- ▶ Har du spørsmål om demens? Ring Demenslinjen på telefon: 815 33 032

for mange får et innholdsmissig mangelfullt tilbud, sier Grammelvædt.

Ukjent antall

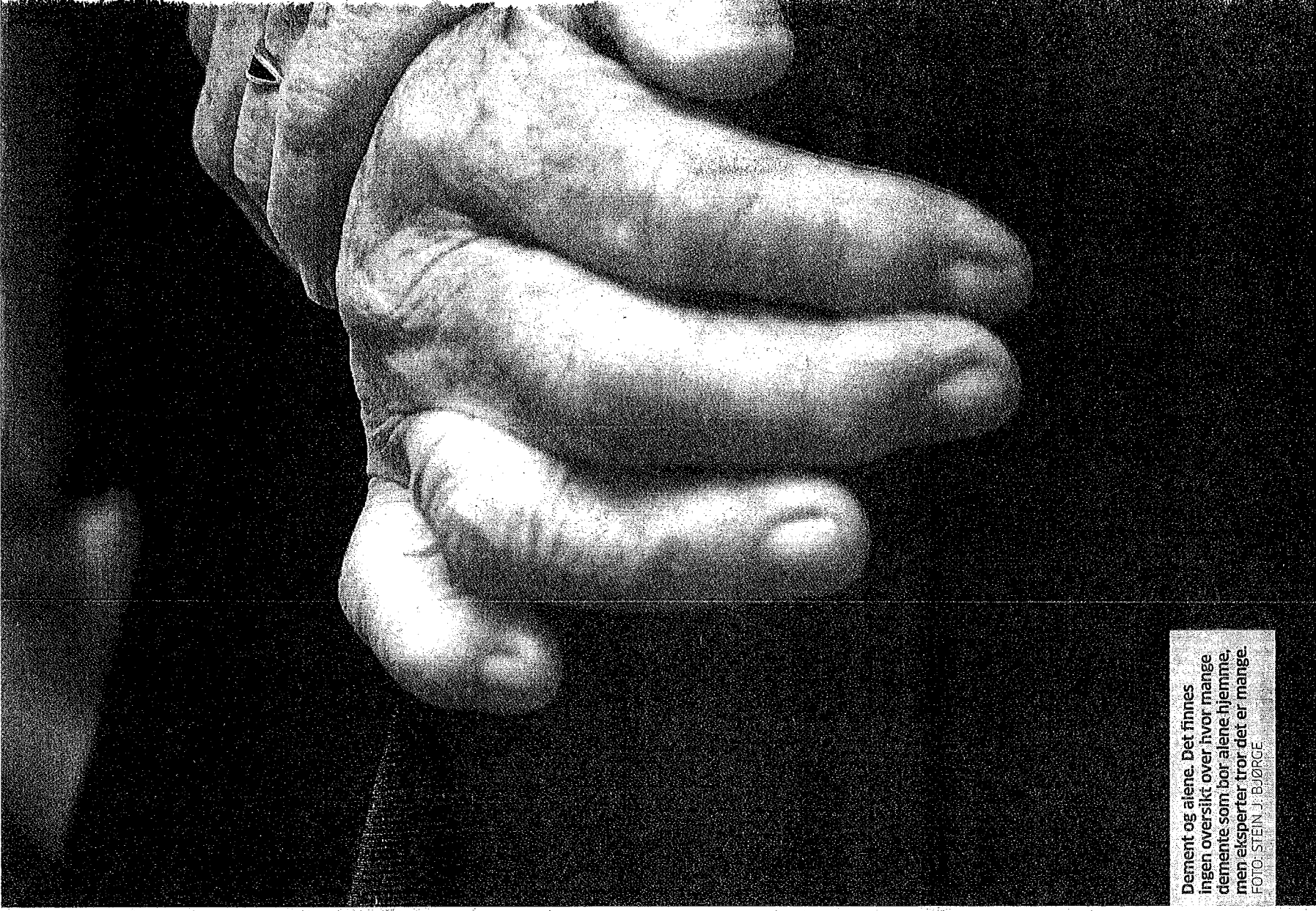
Nasjonale estimater anslår at det er 70 000 demente i Norge, og at ca. 60 prosent av dem bor hjemme.

– Vi har grunn til å tro at omfanget av demente som bor alene hjemme er stort. Rett og slett fordi vi vet at mange over 80 år bor alene, og at mange over 80 har demens, sier Knut Engedal i Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse.

Aftenposten har siden slutten av juni forsøkt å få oversikt over hvor mange demente som bor alene i Oslo og i noen av landets største kommuner – og som samtidig får omsorg og tilsyn fra hjemmetjenestene.

Selv etter flere purringer, har det ikke latt seg gjøre å få konkrete nok svar til å si noe eksakt om omfanget.

I Oslo er det mange bydelers opplyser at det er det umulig å sva-

Dement og alene. Det finnes ingen oversikt over hvor mange demente som bor alene hjemme, men eksperter tror det er mange.
FOTO: STEIN J. BJØRCE

disse brukerne ikke er så demente at de er vurdert til å trenge heltdøgntilsyn.

Mange lovbrudd

I rapporten «Krevende oppgaver, svak styring», slår Statens helseetilsyn fast at tjenester til hjemmboende med demens ikke er gode nok.

Utifra et tilsyn i 48 kommuner i 2010, ble det funnet brudd på aktuelle lover i 32 av kommunene.

– De samlede funnene gjør at Statens helseetilsyn er bekymret for om kommunene klarer å identifisere, utrede og gi tjenester med god nok kvalitet og i tilstrekkelig mengde til brukere med demenssykdom, heter det i rapporten.

june.westerveld@aftenposten.no
solveigruiud@aftenposten.no

På rett

Les historien til Jorunn Marie Bukkøy og se demenstenen på ap.no

Pårørende bekymret

Ved hjelpetelefonen Demenslinjen har de inntrykk av at mange demente bor alene hjemme.

– Vi får mange henvendelser fra pårørende som er bekymret for en demenssyk mor eller far som bor alene hjemme. Ut fra dette kan vi anta at omfanget er betydelig, sier Liv Anita Brekke, sykepleier og veileder ved demenslinjen.

Brekke forteller at utfordringen ofte er at personen med demens selv ikke ser at han er syk og trenger hjelp.

– Vi får mange tilbakemeldinger fra pårørende om at de opplever det vanskelig å komme videre, både at fastlegen ikke tar det alvorlig eller at hjemmetjenesten svikter. Ofte skyldes det at den det gjelder ikke er interessert i å få hjelp, sier Brekke.

Gunhild Bringaker lå død i leiligheten sin i to uker før hun ble funnet. Hjemmetjenesten som skulle besøke henne flere ganger i uken, gikk igjen når hun ikke åpnet.

Ingen fulgte opp da forvirret 92-åring ikke åpnet

ELDREMSORG

JUNE WESTERVELD
SOLVEIG RUUD

Da 92 år gamle Gunhild Bringaker ble funnet død i leiligheten sin 7. april 2010, var det en måned siden hjemmetjenesten sist så til henne. Hun hadde da ligget død hjemme i leiligheten i to uker. Hva skal til for at hjemmetjenesten griper inn når pasienten selv nekter?

Det spørsmålet er svært sentralt når det nå trolig blir rettsak om Oslo kommunes ansvar og eventuelle svikt i tilbudet til demente Gunhild Bringaker og forunn Marie Bukkøyt, som Aftenposten og Ar-magasinet har omtalt i helgen. I flere år hadde naboer og sameiet Gunhild Bringaker bodde i, varslet bydelen om at 92-åringen ikke klarte å ta vare på seg selv. Hun ble stadig mer mistenksom mot fremmede, hun klarte ikke å vare på egen hygiene og hurringte på hos naboer natt og dag og ba om hjelp. Men lite skjedde. Også legevakten og familien som bodde flere mil unna, hadde varslet bydelen om det samme.

Virket forkommen

Bringaker fikk etter to år med bekymringsmeldinger fra naboene vedtak om hjemmehjelp som støvsuging, søppeltømming og rengjøring. Da hadde situasjonen forverret seg vesentlig.

– Hun virket forkommen. Leiligheten så jo ikke ut, forteller Kjell Gulbrandsen.

Han har vært vaktmester i sameiet Grønlandshagen i over 15 år,

Fakta

Samtykkekompetanse

- ▶ Helsehjelp kan bare gis med pasientens samtykke, med mindre det foreligger lov hjemmel eller annet gyldig rettsgrunnlag for å gi helsehjelp uten samtykke.
- ▶ Samtykkekompetansen kan bortfalle helt eller delvis dersom pasienten på grunn av fysiske eller psykiske forstyrrelser, senil demens eller psykisk utviklingshemming åpenbart ikke er i stand til å forstå hva samtykket omfatter.
- ▶ Den som yter helsehjelp avgjør om pasienten mangler kompetanse til å samtykke etter annet ledd.

Kilde: Pasient- og brukerrettighetsloven

og husker godt gamle fru Bringaker.

– Vi naboene var svært bekymret for henne. Hun så egentlig veldig godt ut, men ble sykere og sykere, og til slutt var hun vanskelig å kjenne igjen, forteller Gulbrandsen.

Men selv etter at hjemmetjenesten kom inn i bildet, ble ikke situasjonen bedre.

Bringaker ville nemlig ikke ha hjelp, og ønsket ikke å åpne for fremmede. Svært ofte måtte hjemmetjenesten dra derfra uten å ha vært inne i leiligheten.

Vurderte ikke demens

«Gjennom hele 2009 har hjemmetjenesten beskrevet få eller

ingen observasjoner av hvordan det gikk med pasienten, fordi hun bare unntaksvis slapp noen inn i leiligheten», skriver Helsestilsynet i sin rapport. De er svært kritiske til at bydelen ikke på dette tidspunktet hadde sørget for å få en demensvurdering av henne og gjennom det gjort en vurdering av om hun burde fratas samtykkekompetansen (se faktaboks), og dermed tvinges til å få hjelp. I tiden før Bringaker døde var tegnene på demens svært tydelige, mener Helsestilsynet.

Ansatte i hjemmetjenesten hadde selv varslet oppover i systemet at de var bekymret for pasienten som ble stadig dårligere, men som nekter å ta i mot hjelp.

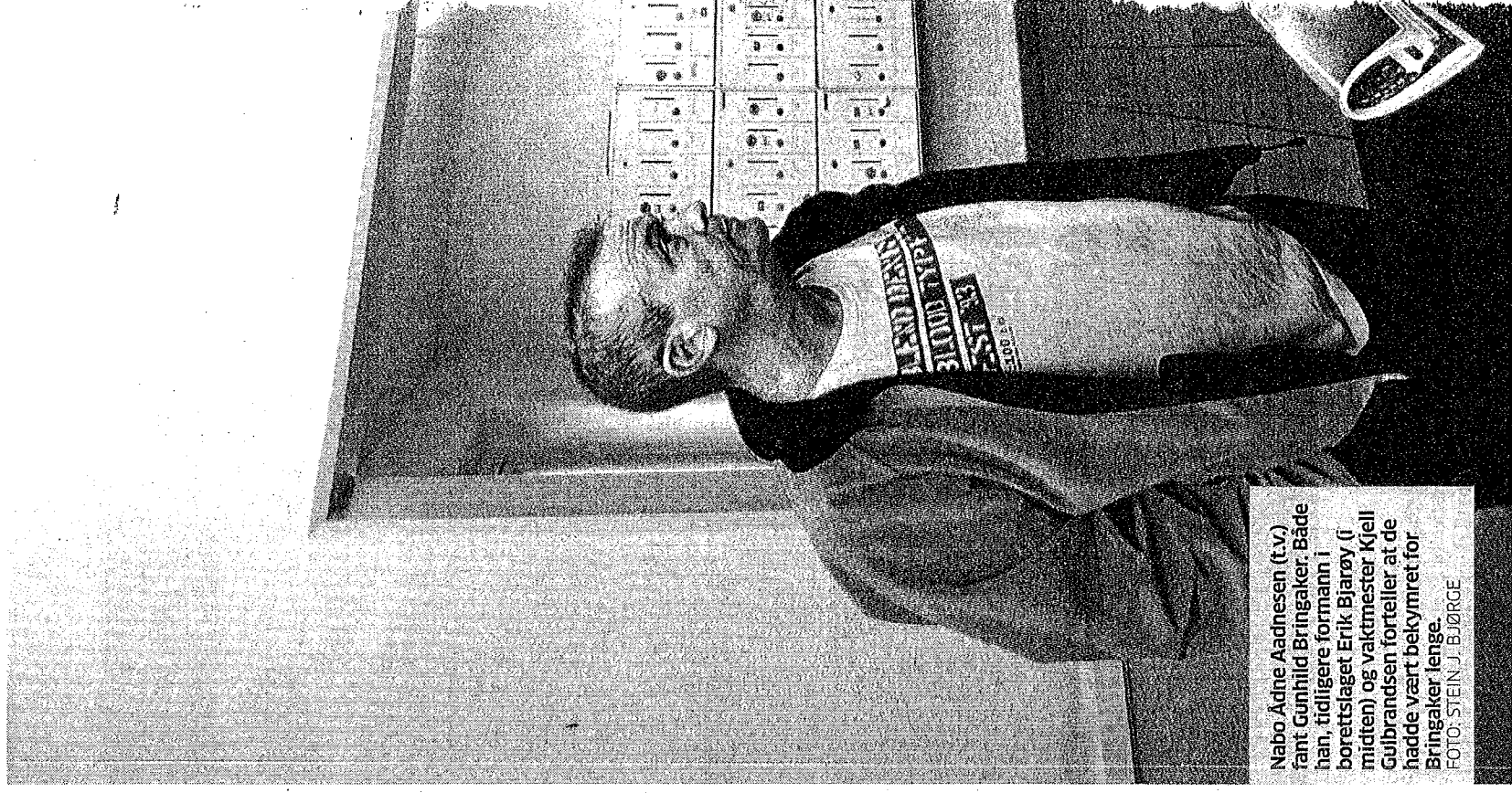
Ikke fulgt til legen

Bringaker ble til slutt henvist til demensutredning, men dukket ikke opp til time hos legen. Ingen tok ansvar for å følge henne dit, og hverken fastlegen eller bydelsoverlegen fulgte opp da hun ikke møtte.

Fire måneder senere døde 92-åringen hjemme alene i leiligheten sin. Da hadde en representant fra hjemmetjenesten kun vært inne hos henne én gang etter at hun ikke kom til legen. Samme person hadde forsøkt å besøke henne to ganger til, men ikke sluppet inn, og gått igjen. Hverken politiet eller påtørende ble varslet om at hjemmetjenesten ikke fikk kontakt med Bringaker.

Det var nabo Adne Aadnestad, som bor i samme oppgang, som varslet politiet og fikk en låsesmed til å åpne døren da han ble bekymret fordi Bringaker ikke lenger tok inn posten.

Nå havner saken trolig i retten

Nabo Adne Aadnesen (t.v.) fant Gunhild Bringaker. Både han, tidligere formann i borettslaget Erik Biarøy (i midten) og vaktmester Kjell Gulbrandsen forteller at de hadde vært bekymret for Bringaker lenge.

FOTO: STEIN J. BJØRGE

fordi Oslo kommune ikke har akseptert boten politiet har gitt dem som følge av svikten i helsestilbudet til både Gunhild Bringaker og forunn Marie Bukkøyt.

– Noen dilemmaer

Bydelsdirektør Lasse Østmark mener bydelen ikke har brutt loven når de ikke sørget for demensutredning og fratok Bringaker samtykkekompetansen.

– Det går noen grenser for når man bør miste samtykkekompetanse. I august 2009 var det ikke grunnlag for det. Det ville kunne ha vært annerledes et halvt år se-

ner, sier Østmark. Han understreker at han ikke kan uttale seg om Bringakers sak mer spesifikt.

Han peker på at demente har ulik funksjonsgrad, og at situasjonen kan forverres og forbedres.

– Det beste for mange er å bo hjemme i vante omgivelser. Da kan forvirringen forsinkes sammenlignet med om de flyttes til nye og ukjente omgivelser. Det er mulig å være mer aktiv og pågående for å frata folk samtykkekompetanse. Men det er noen dilemmaer her, sier han.

june.westerveld@aftenposten.no
solveig.ruud@aftenposten.no

Hun virket forkommen. Leiligheten så jo ikke ut.

Vaktmester Kjell Gulbrandsen

Kvinne (83) frøs i hjel, politiet vil tilfale kommunen

En 83 år gammel dement kvinne døde i døren på 131. Vinter. Kommunen er ansvarlig for å sørge for trygt innvendige.

ELDEN: Kjetil Stenseth

40 000 demente bor hjemme

En 83 år gammel dement kvinne døde i døren på 131. Vinter. Kommunen er ansvarlig for å sørge for trygt innvendige.

ELDEN: Kjetil Stenseth

Døgnvill omsorg for demente

En 83 år gammel dement kvinne døde i døren på 131. Vinter. Kommunen er ansvarlig for å sørge for trygt innvendige.

ELDEN: Kjetil Stenseth

- Kan ikke dekke seg bak at man ikke slipper inn

JUNE WESTERVELD
SOLVEIG RUUD

- I dette tilfellet har ikke bydelen hatt rutiner for å håndtere en situasjon der man ikke kommer inn til bruk, sier Gorm Grammeitvedt i Statens helseetnisk senter.

Han er enig i at ingen skal på tvinges hjelp de ikke ønsker å motta, så lenge de forstår rekkevidden av det og er samtykkekompetente.

- Men når man er i en situasjon der man ikke forstår sitt eget beste og ikke er samtykkekompetent, må kommunen vurdere tiltak mot brukernes vilje. Man kan ikke dekke seg bak at man ikke slipper inn, eller at brukeren ikke ønsker hjelp, uten å vurdere hva som er årsaken til at man ikke kommer inn og hvorfor brukeren ikke ønsker hjelp, sier han.

Også Demenslinjen til Nasjo-

nalforeningen for folkehelsen understreker at det er viktig at hjelpeapparatet noen ganger er mer pågående.

- Utfordringen er ofte at personen med demens selv ikke ser at han er syk og trenger hjelp. Vårt inntrykk er at hjelpeapparatet litt for ofte tar et nei for et nei. Det burde de ikke alltid gjøre. Mange pårørende etterlyser mer handlenkraft i en ganske maktesløs situasjon, sier Liv Anita Brekke, sykepleier og veileder ved Demenslinjen.

«Velger å gå til grunne»

I ett debattinnlegg i Aften i mai i år forteller fire av Oslos bydelsoverleger om dilemmaene de opplever når en pasient ikke ønsker hjelp. De sier at de ofte står i situasjoner der hensynet til individets selvbestemmelserett må veies opp mot hensynet til deres og omgivelsenes helse.

«Det kan gjelde leiligheter man nesten ikke kommer inn i fordi de er overfylte av gjenstander, matrester og avfall som fører til vond lukt og insekter. (...) Noen ganger gjelder dette personer som med sine siste krefter motsetter seg enhver innblanding i sitt liv», skriver bydelsoverlegene.

Innlegget er også underskrevet av Trude M. Arnesen, som var bydelsoverlegen i Gamle Oslo da saken om fru Bringaker pågikk.

Bydelsoverlegene sier i innlegget at det nesten er umulig å balansere disse situasjonene på en måte som ser riktig ut fra alle sider, og skriver videre: «Det vil alltid være noen som insisterer på å leve på måter som andre finner uverdige. Noen velger å gå til grunne fremfor å ta i mot hjelp, og noen velger å leve langt utenfor normene.»

PENSJONSBOKA 2012-2013

Ny utgave i salg nå!

Pris kr **445,-** (inkl. porto)

Bestilles på

www.pensjonsboka.no

eller tlf. 22 35 39 19

Kan også kjøpes i bokhandelen.

ISBN: 978-82-91996-13-4

© Aftenposten 2011

PENSJONSBOKA

2012 - 2013

Nye fellesordregler
- om valg av vane?
AFP - offentlig sektor
Ny AFP - privat sektor
- om uttak etter opplysning
Offentlig tjenestehelsetjeneste?
Forskning på helsekost
- om uttak etter vane?

Eksempel på AFP for aldersbærlig løst mellom 1943 og 1953
1954 - 1962
1963 og senere

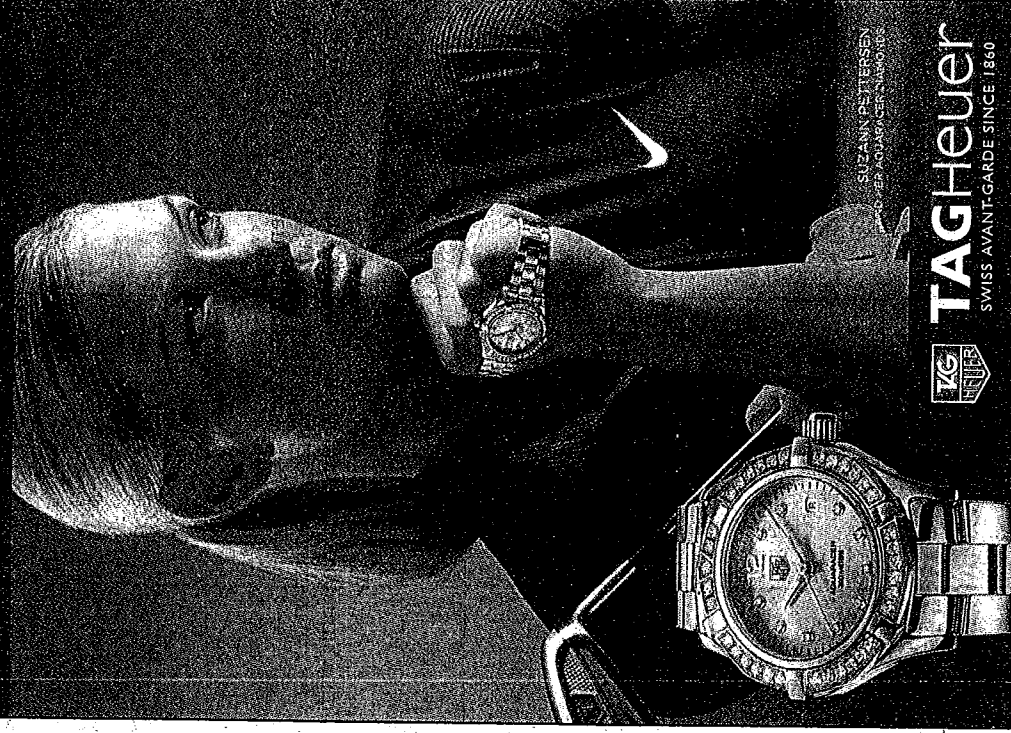
Bestillingskortet finnes på
www.pensjonsboka.no

Tett og surklete i brystet?

Løsningen får du uten resept!

welfa

KUNDEKVELD MED SUZANN PETERSEN
ONSDAG 5. SEPTEMBER KL. 18.00 - 20.00

TAG Heuer
SWISS AVANT-GARDE SINCE 1860

Velkommen til vår nye forretning

Bjerke

Paleet

Karl Johansgate 43

Tlf. 22 42 68 01

www.urmaker-bjerke.no

U R M A K E R

Var med på vår utnyttede «putting konkurransen» og vinn plass på TAG Heuer laget i Suzann Pettersens Pro-Am turnering. En unik mulighet til å spille sammen med og mot verdens beste kvinnelige golfspillere inkl. Suzann Pettersen.

Helsepolitikere er rystet over historiene om demente Gunhild Bringaker og Jorunn Marie Bukkøy som døde på uverdigg måte fordi de ikke fikk hjelp av kommunen.

- Demente får ikke rettighetene sine

ELDREOMSORG

JUNE WESTERVELD
SOLVEIG RUUD

- Bedre omsorg for demente bør og vil bli den største utfordringen i eldreomsorgen fremover, sier Kjersti Toppe, helsepolitiker i Senterpartiet.

I helgen fortalte Aftenposten at Helseetilsynet og politiet har tiltalt Oslo kommune for svikt i omsorgen til to eldre: 83 år gamle Jorunn Marie Bukkøy som frøs ihjel i en snøfonna, og 92 år gamle Gunhild Bringaker som lå død i leiligheten sin i to uker. Bringaker ønsket ikke hjelp fra hjemmeetjenesten og unnlot ofte å åpne når de kom. Hovedkritikken til Helseetilsynet er at kommunen ikke sørget for å vurdere om hun var så dement at hun burde tvangsvises til et omsorgshjem.

For di kommunen ikke aksepterte boten, blir det trolig rettsak. Det tror Kjersti Toppe kan være en fordel.

- Det er ille å si det, men kanskje det er det som må til for at vi skal få en vekker og forstå at det får konsekvenser når man ikke tar ansvar for demente, sier Toppe.

Hun mener demente er en av de gruppene i helseetjenesten som ikke får de rettighetene de har krav på, og som i stor grad er overlatt til seg selv.

- De er ingen pressgruppe, de er fullstendig avhengig av pårørende. Det finnes ingen andre pasientgrupper som kommunen har et så sterkt omsorgsansvar for som denne gruppen, sier Toppe.

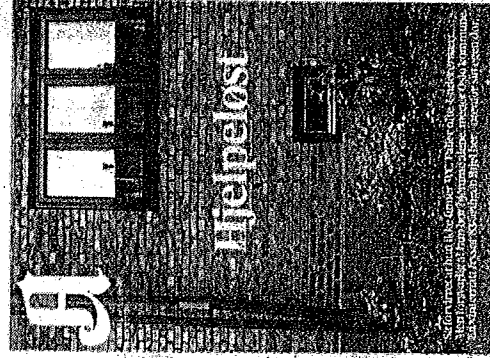
Har ikke oversikt

Hun tror ikke historiene til Bringaker og Bukkøy er unike.

- Dette er veldig alvorlige tilfeller, men de representerer nok dessverre det mange andre også utsettes for.

Det bor i dag om lag 40 000 de-

Bakgrunn

Faksimile fra Amagasinet sist fredag.

Demente alene hjemme

► Aftenposten har i helgen omtalt flere enkelthistorier hvor omsorgen for demente som bor alene hjemme har sviktet.

► Det bor i dag om lag 40 000 demente hjemme, ingen vet hvor mange som bor helt alene.

► Politiet har tiltalt Oslo kommune for svikt i omsorgen til to eldre, 83 år gamle Jorunn Marie Bukkøy som frøs ihjel i en snøfonna, og 92 år gamle Gunhild Bringaker som lå død.

► Sakene havner trolig i retten etter at Oslo kommune ikke aksepterte boten de ble ilagt av politiet.

mente hjemme, men ingen vet hvor mange av dem som bor alene. Toppe tror kommunene i stor grad mangler systemer for å få oversikt.

- Kommunen har ikke gode nok systemer for å vurdere hvorvidt demente kan få bestemme hva slags hjelp de vil ha. Hjemmeboende som er sterkt demente, og som bor alene hjemme, er et forsumt område i helseetjenesten, sier hun.

- Ditt parti sitter i regjering, har dere gjort nok for demente?

- Det har vært mye oppmerksomhet om dette de siste årene, men det har ikke vært nok. Det er

En fordel med rettsak, mener Kjersti Toppe (Sp).
FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM

Per Arne Olsen (Frp) mener det er synd at Oslo ikke godtok boten.
FOTO: TORE MEEK

Totalt uakseptabelt, mener Bent Høie (H). FOTO: LISE ASERUD

ikke kommer videre i en sak som burde vært opplagt.
- Det er klart det er dilemmaer, men her må alle erkjenne at vi har en lang vei å gå. Når saken først har gått så langt, er det positivt at den havner i retten. Da får vi ytterligere oppmerksomhet om dette, sier Olsen.

Dilemmaer

KrFs Aud Kvalbein er eldrebrård i Oslo og ønsker ikke å kommentere de to sakenes spesielt. Likevel, ser hun frem til at retten skal ta stilling til de prinsipielle problemstillingene knyttet til det å få hjelp når man ikke ønsker det.

Helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen vil heller ikke kommentere enkeltsaker, men erkjenner at historiene gjør inntrykk.

- Vårt utgangspunkt er at alle eldre skal få den hjelpen de har krav på og behov for, samtidig som vi vil strekke oss langt for å respekttere den enkelte ønske om å klare seg selv.

Ministeren presiserer at det ikke er et politisk ønske at eldre skal bo hjemme, men at man skal få forbi hjemmet dersom man vil og kan. - Vi vil jobbe med å styrke demensplanene. Vi har lagt frem en egen plan for å styrke demensomsorgen, som blant annet har gitt 10 000 ansatte i helsesektoren opplæring på feltet, sier Strøm-Erichsen.

june.westerveld@afterposten.no

Fortell din historie!

Jobber du i hjemme-tjenesten? Har du sett og rapportert om uverdige forhold? Rapporter anonymt til oss i et skjema du finner lenket til saken på afterposten.no.

OSLO

Funnet livløs i sjøen, døde

En 62 år gammel mann ble funnet i sjøen i nærheten av Bygdøylokket, helt innerst i kilen, like ved et båtanlegg.

- Vi vet foreløpig ikke noe om hvordan han har havnet i sjøen eller hvor lenge han har ligget der før han ble oppdaget, opplyser Oslo politidistrikt. Mannen ble brakt til Ullevål sykehus, som opplyste i går kveld at han var død. (NTB)

NORDISK SAMARBEID

- Aldri sett maken

Forsvarsminister Espen Barth Eide (Ap) sier at det nordiske forsvarssamarbeidet er mer omfattende enn noen kunne drømt om for bare ti år siden. Det har stor politisk betydning, understreker utenriksminister Jonas Gahr Støre (Ap).

- Det er et forsvarspolitisk samarbeid og et materielt samarbeid mellom de nordiske land som ingen trodde var mulig, sier Eide etter at de nordiske forsvars- og utenriksministrene har sittet sammen i Bodø i to dager. (NTB)

PORSGRUNN

61-åring omkom i kollisjon

Ulykken skjedde på Grenlandsbrua mellom kommunene Porsgrunn og Bamble i Telemark i går morges. Personbilen mannet satt i frontkolliderte med en møtende trailer, skriver Telemarksavisa.

Føreren av traileren ble kjørt til sykehuset i Skien. Krimteknikere og havarikommisjonen har vært på ulykkesstedet. (NTB)

SARPSBORG

Ap-representant etterforskes

Stortingetsrepresentant Thor Erik Forsberg innrømmet å ha brukt cannabis jevnlig. Nå blir han kalt inn til avhør hos politiet.

I et intervju med avisen forteller Forsberg om jevnlig bruk av cannabis over flere år. Narkotikabruken var en erstatning for antidepressiva eller andre reseptbelagte legemidler, hevder han. (NTB)

FINNMARK

En til sykehus etter strålingsuhell på kystvaktskip

sjon som skal undersøke hendelsen.

Det er også hentet inn råd fra Statens strålevern, og Kystvakten følger opp sine mannskaper så lenge det er nødvendig, forklarer Haugen. (NTB)

fra radaranlegget på det andre skippet, amerikanske USS «Farragut», sier kommandørkaptein Nils Kristian Haugen.

Umiddelbart etter hendelsen ble farepotensialet vurdert som begrenset, men enkelte i besetningen opplevde etter hvert ubehag som førte til at én person ble

Det Forsvaret beskriver som en «uønsket hendelse», skjedde nord for Finnmark under øvelsen Northern Eagle 24. august.

- Det var to fartøy som drev en seilingsøvelse, hvor de ligger tett ved hverandre. Over så korte avstander kan noen av våre mannskaper ha blitt utsatt for stråling

- Jeg blir trist av å lese om dette. Det er så uverdigg.

Kjersti Toppe, Sp.

Punkt 17: Z Protokoll etter møte 15.10.2012

Utvalg: Eldrerådet
Møtested: Undervisningsrom øst/vest, Søgne omsorgsenter
Dato: 15.10.2012
Tid: 10:00

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Reprenterer
Kai Gjertsen	Medlem	H
Borgny Larsen	Nestleder	
Arvid Abrahamsen	Leder	

Forfall faste medlemmer:

Navn	Funksjon	Reprenterer
Bjørg Bjørsvik	MEDL	Uavhengig
Berg Larsen	MEDL	

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Reprenterer
Torhild Hortemo	Berg Larsen	

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Arnfinn Rodal	Fagleder, Forvaltningstjenesten
Bror O.A. Skrede	Rådgiver/Utvalgssekretær

Av fem medlemmer møtte fire. Thorhild Hortemo møtte for Berg Larsen. Det ble ikke kalt inn varamedlem for Bjørg Bjørsvik på grunn av kort forfallsvarsel.

Program:

10.00: Arnfinn Rodal informerte og svarte på spørsmål om Forvaltningstjenesten.

11.00: Behandling av saker.

Underskrift:

Vi bekrefter med våre underskrifter at protokollen er ført i samsvar med det som ble bestemt i møtet.

Arvid Abrahamsen Leder	Borgny Larsen Nestleder	Bror O.A. Skrede Utvalgssekretær
---------------------------	----------------------------	-------------------------------------

Saksnr	Innhold	U.off.	Side:
PS 26/12	Godkjenning av protokoll etter møtet 10.9.2012		2
PS 27/12	Referatsaker oktober 2012		3
RS 44/12	Varsel om oppstart av kommunedelplan for sykkel		3
RS 45/12	Reguleringsplan for "Boligområde ved Fjellstien"		3
RS 46/12	Varsel om igangsetting av detaljreguleringsplan - Bolig - GB 71/140 - Lohneveien 66		3
RS 47/12	Annonse vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde GB 71/182 og GB 71/183		3
RS 48/12	Oversendelse av referat fra oppstartmøte vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde		3
RS 49/12	"De eldste blir liggende hjemme", artikkel i Kommunal Rapport 13.9.2012		3
RS 50/12	"Verre å få plass i hver tredje kommune", artikkel i Kommunal Rapport 20.9.2012		3
RS 51/12	"40 000 demente bor hjemme/Ingen fulgte opp da forvirret 92-åring ikke åpnet/Demente får ikke rettighetene sine", Artikkelserie i Aftenposten 1., 3. og 4.9.2012		3
PS 28/12	Utgifter ved samhandlingsreformen		4
PS 29/12	Pasientskader i kommunalhelsetjenesten		4
PS 30/12	Yngreomsorg		5
PS 31/12	Eventuelt oktober 2012		5

PS 26/12 Godkjenning av protokoll etter møtet 10.9.2012

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet godkjenner protokollen etter møtet 10.9.2012.

Saksprotokoll i Eldrerådet - 15.10.2012

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader.

Vedtak:

Eldrerådet godkjenner protokollen etter møtet 10.9.2012.

PS 27/12 Referatsaker oktober 2012

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet tar referatsakene til orientering.

Saksprotokoll i Eldrerådet - 15.10.2012

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader.

Vedtak:

Eldrerådet tar referatsakene til orientering.

RS 44/12 Varsel om oppstart av kommunedelplan for sykkel - Heftet er oversendt

RS 45/12 Reguleringsplan for "Boligområde ved Fjellstien"

RS 46/12 Varsel om igangsetting av detaljreguleringsplan - Bolig - GB 71/140 - Lohneveien 66

RS 47/12 Annonse vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde GB 71/182 og GB 71/183

RS 48/12 Oversendelse av referat fra oppstartmøte vedr. varsel om igangsetting av detaljregulering for del av Lunde

RS 49/12 "De eldste blir liggende hjemme", artikkel i Kommunal Rapport 13.9.2012

RS 50/12 "Verre å få plass i hver tredje kommune", artikkel i Kommunal Rapport 20.9.2012

RS 51/12 "40 000 demente bor hjemme/Ingen fulgte opp da forvirret 92-åring ikke åpnet/Demente får ikke rettighetene sine", Artikkelserie i Aftenposten 1., 3. og 4.9.2012

PS 28/12 Utgifter ved samhandlingsreformen

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om informasjon om Søgne kommunes utgifter i forbindelse med Samhandlingsreformen. Eldrerådet ønsker svar på om kommunens omsorgsutgifter har økt ved innføringen av reformen.

Saksprotokoll i Eldrerådet - 15.10.2012

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om informasjon om Søgne kommunes utgifter i forbindelse med Samhandlingsreformen. Eldrerådet ønsker svar på om kommunens omsorgsutgifter har økt ved innføringen av reformen.

PS 29/12 Pasientskader i kommunalhelsetjenesten

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om en redegjøring angående pasientskader i kommunehelsetjenesten i Søgne kommune. Eldrerådet ønsker også informasjon om hvordan kommunen arbeider med å forebygge pasientskader i kommunehelsetjenesten.

Saksprotokoll i Eldrerådet - 15.10.2012

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om en redegjøring angående pasientskader i kommunehelsetjenesten i Søgne kommune. Eldrerådet ønsker også informasjon om hvordan kommunen arbeider med å forebygge pasientskader i kommunehelsetjenesten.

PS 30/12 Yngreomsorg

Rådmannens forslag til vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om å fremlegge en oversikt over hvor stor andel av omsorgsbudsjettet som brukes på brukere over 67 år og hvor stor andel som brukes på brukere under 67 år.

Saksprotokoll i Eldrerådet - 15.10.2012

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Eldrerådet ber administrasjonen om å fremlegge en oversikt over hvor stor andel av omsorgsbudsjettet som brukes på brukere over 67 år og hvor stor andel som brukes på brukere under 67 år.

PS 31/12 Eventuelt oktober 2012

Saksprotokoll i Eldrerådet - 15.10.2012

Behandling:

Ingen merknader.